Nº. 26. Donderdag 26 Juni 1913. 13de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424*, beiden DEN HAAG.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, of zij die VERHUIZEN worden verzocht hiervan bericht te zenden aan den Administrateur, Verhulststraat 51, Den Haag.

Uit de O.-I. Mail.

Pest, pokken, cholera. In de laatste week van Mei j.l. zijn in de afdeelingen Malang, Bondowoso, Panaroekan, Djember respectievelijk 29, 24, 24 en 56 pokkengevallen voorgekomen, waarvan onderscheidenlijk 19, 6, 5 en 10 doodelijk. De ziekte is thans ook opgetreden in het Blitarsche, 25 gevallen werden daar geconstateerd.

De cholera in het Toeloengagoensche breidt zich meer uit. Thans is ook het onderdistrikt Kalidawir aangetast. 14 gevallen zijn er, waarvan reeds 4 doodelijk. Verder waren in de districten Pakil en Tjampoerdarat respectievelijk 5 en 9 gevallen, alle doodelijk.

De Java-Bode van 26 Mei j.l. meldde, dat de cholera te Batavia zich weder uitbreidde.

Vergadering van Bestuursambtenaren. Het B. Nieuwsblad van 25 Mei j.l. meldt, dat de tweede vergadering van bestuursambtenaren in het gewest Batavia heeft plaats gehad en werd voorgezeten door den regeeringscommissaris de Graaff. Besprekingen werden gevoerd omtrent de in voorbereiding zijnde bestuursreorganisatie.

De suikerplanters en de Sarikat Islam. De Locomotief meldt over 't resultaat van de audiëntie van de deputatie van het Suiker-syndicaat bij den gouverneur-generaal, dat de landvoogd er van overtuigd was, dat de Sarikat Islam-beweging slechts voortspruit uit een economisch streven, en dat zij overigens een verschijnsel is van de algemeene opleving van de Oostersche volkeren. Hij, de landvoogd, was niet voornemens de beweging tegen te werken of geweld te gebruiken, behalve bij het voorkomen van excessen. De demonstratieve bewapening van Europeanen achte de gouverneur-generaal ongewenscht. Uit 's lands arsenalen zal dan ook niets worden verstrekt. Overigens was de regeering bereid tot alle medewerking.

De voorzitter van het Syndicaat sluit zich in een circulaire aan de leden bij dit standpunt aan.

De Matrozen-kwestie. In de Sumatra-Post van 28 Mei j.l. schrijft M. onder het opschrift „Is dat Beleid?", over deze kwestie o.m.:

„Het wil ons nu voorkomen, dat ook de jongste gebeurtenis van de weigering van een extra-toelage op Juliana's verjaardag, een uiting is van algemeene ontevredenheid en geenszins een politiek karakter heeft. Blijft de regeering bij haar tegenwoordige houding volharden — dan valt op haar de verantwoordelijkheid terug van gebeurtenissen als de jongste, met al haar gevolgen. De regeering mag niet meer een autocratisch standpunt innemen tegen een categorie van menschen, die in de eerste plaats arbeidt om zich een dragelijk bestaan te verzekeren, een bestaan, dat waarlijk niet zooveel zonnige kanten vertoont. Voor hun karakter pleit o. i. overigens wat admiraal Kouwenberg als vlootvoogd van Ned.-Indië in 1905 in een geheime circulaire aan zijn onderhebbende commandanten schreef. Hij erkende daarin, dat het personeel intelligenter is en moet zijn dan vroeger, en dat het noodzakelijk gevolg daarvan is, dat zij toestanden gaan beoordeelen, waaraan zij vroeger niet dachten. Hij drong daarom aan op een taktische behandeling van het mindere personeel.

Daarbij kunnen wij gerustelijk aannemen de verklaring uit marinierskringen, dat zij zelf het beste weten, wat er onder hen leeft.

Als de regeering haar plicht begrijpt, sluit zij zich bij de woorden van admiraal Kouwenberg aan en geeft daarvan door daden blijk. Dan, wij zijn er van overtuigd, zullen excessen als bovengenoemde achterwege blijven en „een goede straf" niet noodig zijn.

Een nieuwe Industrie. Naar de Preanger Bode vernam is de heer Arthur Bouman, eertijds redacteur van een Soerabaja-blad te Soerabaja, door de Dunlop Rubber Co. aangezocht de fabricatie van rubberartikelen op Java in te voeren. Te Soerabaja is reeds een begin gemaakt met de oprichting der fabriek. Mocht deze industrie slagen, dan zal zij aan velen een ruim bestaan verschaffen en in geen geringe mate tot de oeconomische kracht van het eiland bijdragen.

PEST OP JAVA.

Overzicht der 14-daagsche opgaven, welke officieel zijn verstrekt van de nieuwe pestgevallen en 't aantal overledenen op Java over de laatste zes maanden.

1912—1913.	Malang. gevallen	Malang. overleden	Madioen. gevallen	Madioen. overleden	Soerabaja. gevallen	Soerabaja. overleden	Kediri. gevallen	Kediri. overleden	Toeloeng-agoeng. gevallen	Toeloeng-agoeng. overleden	Paree. gevallen	Paree. overleden	Totaal gevallen	Totaal overleden
18—31 Dec. 1912	147	*146*	11	*11*	18	*18*	44	*40*	—	—	38	*34*	258	*249*
1—14 Jan. 1913	134	*133*	26	*24*	3	*3*	41	*32*	—	—	44	*43*	253	*240*
15—28 Jan.	133	*130*	14	*14*	12	*12*	29	*26*	2	*2*	50	*46*	240	*230*
29 Jan—11 Febr.	188	*183*	16	*16*	8	*8*	34	*31*	1	*1*	42	*33*	289	*272*
12—25 Febr.	172	*164*	13	*13*	5	*4*	35	*34*	2	*2*	27	*30*	254	*247*
26 Febr.—11 Mrt.	126	*124*	22	*23*	5	*5*	28	*28*	5	*5*	32	*30*	218	*215*
12—25 Mrt.	141	*141*	16	*15*	5	*5*	29	*26*	1	*1*	25	*23*	217	*211*
25 Mrt.—8 April	280	265	17	*17*	5	*5*	20	*21*	3	*3*	21	*21*	346	332
9—22 April	218	*214*	18	*18*	13	*13*	17	*18*	2	*2*	26	*21*	294	286
23 April—6 Mei	257	*247*	34	32	5	5	10	*10*	8	8	20	*15*	334	*317*
7—20 Mei	174	*167*	12	*13*	8	8	12	*11*	20	20	14	*13*	240	232
21 Mei—3 Juni	250	245	11	*11*	8	5	10	*10*	44	*44*	14	*12*	337	327
4—17 Juni	273	258	7	*6*	14	8	10	*10*	28	28	14	*11*	346	*321*
Totaal in ongeveer 6 maanden													3626	*3479*

Suriname.

Wij moeten nog even terugkomen op de kwestie van de Corantijn. In ons nummer van 15 Mei zeiden we n.l., dat de Procureur-Generaal van Britsch-Guiana in de zitting van 29 Februari 1912 van de „Combined Court" aldaar had erkend, dat de geheele rivier aan Nederland behoort. Wij zijn nu in de gelegenheid mee te deelen, wat deze ambtenaar, volgens de „Daily Argosy" van 1 Maart 1912, heeft gezegd:

„The Attorney General said the question of the Corantyneriver was not a matter of opinion, but one of hard fact. Whether they like it or not, the whole of the Corantyne-river belonged to the Dutch Government. It was one of the few exceptions to international law that where the territory of two states bordered on a river it belonged to each. For some reason or other when the boundary between this place and Dutch Guiana was settled, it was decided, that the whole of the Corantyne-river belonged to the Dutch.

The curious position was this that if one was in a boat tied upon the Corantyne-river, he was in Dutch territory. The dues charged were not for going up the Corantyne-river; the colony had only to do with its own terrritory which bordered on the river, it was on the sea coast. The dues instead of being charged for going up the river, were for going to Springlands. A vessel could go to Springlands without going into the river at all".

Daargelaten nu, of de meening van den Attorney-General juist is, blijkt er uit (zooals wij in een vroeger nummer opmerkten) dat het bestuur van Britsch-Guiana tot eind Febbruari 1912 niets wist van een „overeenstemming" tusschen de Britsche en de Nederlandsche Regeering omtrent de grenzen der beide koloniën.

***

Aan de West van 20 Mei ontleenen we het volgende, over kopermijnen in Br.-Guiana:

„In The Argosy van Demerara komt een eenigszins geheimzinnige mededeeling voor.

Het blad meldt, dat een ambtenaar van de recherche aldaar pogingen doet om kapitaal te vinden voor ontginning van een oude kopermijn in het binnenland, die een paar eeuwen geleden onder de Hollanders in exploitatie zou zijn geweest.

De bedoelde ambtenaar beweert zijn wetenschap te ontleenen aan de Hollandsche archieven in Den Haag. Volgens die archieven was in 1739 een zekere Thomas Hildebrand uitgezonden om de kopermijnen te bewerken. De man maakt daarvan gebruik, om voor zichzelf te zorgen en er met gevulde zakken van door te gaan, doch werd opgepakt en teruggezonden naar Holland.

In de laatste jaren zou de oude kopermijn toevallig weder ontdekt zijn door reizigers in het binnenland van Engelsch-Guiana. De enthousiaste ambtenaar meent, dat — als hij de middelen tot exploitatie kan vinden — zijn fortuin gemaakt is".

De West schrijft naar aanleiding hiervan:

Vreemdelingenverkeer 's-GRAVENHAGE — Bureau: PLAATS 1A — Alle informaties kosteloos.

„Het is wel eigenaardig, dat ook in Suriname meermalen beweerd is, dat in het binnenland koper-afzettingen voorkomen. Zoo verklaarde in 1896 de heer Julius Muller in de Koloniale Staten, dat omstreeks 1870 koper aan de Tibiti is gevonden door zekeren Dominique O'Ferral. De vindplaats is echter niet bekend.

Mocht het bestaan van de geheimzinnige kopermijn in Engelsch-Guiana bevestigd worden, dan zou het zaak zijn om ook in Hollandsch-Guiana weder aan het zoeken te gaan".

In de West van 27 Mei vinden wij hieromtrent nog dit:

„Een kenner van de geschiedenis der Guiana's deelt ons mede, dat de naam Hildebrand — waarvan in The Argosy van Demerara sprake was — inderdaad een bekende is in onze geschiedenis. Hij kwam omstreeks 1744 van Berbice in Suriname en werd in het tijdperk van gouverneur Mauricius benoemd tot bergmeester bij de Surinaamsche Mineraal Company, die in dien tijd onder Hack naar goud zocht aan de Boven Suriname.

Volgens een legende — waarvan de juistheid echter in den laatsten tijd in twijfel wordt getrokken — zou een afdeeling mijnwerkers van deze eerste goudmaatschappij bij het graven van een tunnel op Bergendal bedolven zijn geworden.

Het is wel eigenaardig, dat, waar reeds zóó lang geleden in de goede richting werd gezocht, het bijna anderhalve eeuw heeft geduurd eer een werkelijke goudexploitatie aan de Boven Suriname ontstond.

Volgens het bericht in The Argosy zou Hildebrand omstreeks 1739 met voordeel een kopermijn hebben bewerkt in Demerara. En eerst nu, bijna twee eeuwen later — is er sprake van om die koperexploitatie weder ter hand te nemen.

De heer Headly — bekend uit de cinnabar-ontdekkingen aan de Marowijne — verzekerde ons dezer dagen, dat hij aan de Tempatie een koperafzetting heeft gezien".

***

De koloniale middelen besprekende, schrijft De West van 23 Mei:

„Heel veel valt van den eersten kwartaalstaat niet te zeggen. Welken koers de middelen zullen nemen is na de eerste maanden nog niet met zekerheid uit te maken.

Het zal overbodig zijn te zeggen, dat wij voor ons achteruitgang verwachten. Waar door wanbeleid de productieve bronnen der kolonie worden verstopt, moet de terugslag daarvan zich natuurlijk doen gevoelen op de opbrengst der middelen.

De eerste kwartaalstaat is zeker niet geschikt om ons van dit pessimistisch inzicht te genezen. De gewone middelen brachten de eerste drie maanden van dit jaar ongeveer een halve ton gouds minder op dan het overeenkomstig tijdvak in 1912.

De invoerrechten brachten het eerste kwartaal op 310 duizend gulden tegen 361 duizend 't vorig jaar.

Vergunnings- en concessierechten voor balata brachten dit jaar op 97 duizend gulden, tegen 119 duizend in hetzelfde tijdvak verleden jaar.

Daarentegen bracht de retributie op balata de drie eerste maanden van dit jaar op 11 duizend gulden, waar verleden jaar die opbrengst slechts één duizend was. Deze cijfers zijn van weinig belang. Het verschil wordt verklaard uit het feit, dat in de eerste maanden van dit jaar wat balata is aangevoerd, welke door de droogte eind 1912 niet kon worden vervoerd.

De accijns op binnenlandsch gedistilleerd wijst voor het eerste kwartaal van dit jaar op een vermindering van 8 duizend gulden. Eenige conclusie valt daaruit voorshands niet te trekken.

Ook de opbrengst der posterij ging eenigszins achteruit, in tegenstelling van wat wij daaromtrent gewoon zijn. Een gevolg waarschijnlijk van de beperking v/d maildienst naar New-York vice versa.

Onder de middelen, die een hooger opbrengst gaven dan het vorig jaar, wordt met genoegen gewezen op de goudbelasting, zij het dat de stijging voorshands niet meer bedraagt dan vijftien honderd gulden. De koloniale vaartuigen brachten zes duizend gulden meer op dan het eerste kwartaal 1912. En ten slotte bloeide ook de... hondenbelasting die het eerste kwartaal reeds meer opbracht dan de raming voor het geheele jaar. Of dit laatste ook een teeken van vooruitgang is, wagen wij niet te beoordeelen".

***

De totale goudaanvoer bedroeg in: April 1911 87.619 gr., April 1912 46.814 gr., April 1913 79.924 gr., Januari—April 1911 254.155 gr., Januari—April 1912 181,678, Januari—April 1913 237.657 gr.

Bij vergelijking met 1912 was er dus eenige vooruitgang, maar de productie is beneden die van 1911 gebleven.

***

In ons nummer van 12 Juni deelden wij een brokstuk mede van de openingsrede van den Gouverneur, handelende o.m. over de in Suriname „heerschende opvattingen betreffende den arbeid".

Het blad Suriname van 16 Mei wijdt daaraan deze beschouwingen:

„.......Dat inderdaad de quantiteit arbeid door den creool geleverd, niet even groot is als in andere dicht bevolkte cultuurlanden per gemiddelden bewoner wordt verricht, willen wij geenszins ontkennen, maar wij gelooven niet, dat dit het gevolg is van „opvattingen" (bedoeld wordt: minachting van den arbeid) maar van physieke (filaria, malaria, etc.), en economische (betrekkelijk gemakkelijke levensvoorwaarden) omstandigheden. Wanneer die eenmaal plaats maken voor betere hygiënische toestanden en volksvermeerdering, zal de Surinaamsche inboorling ongetwijfeld een even groote zwoeger worden als b.v. zijn Barbadiaansche rasgenoot of Europeesche klasse-gelijke.

Of dit nu een ideaal is — gelet op de keerzijde der medaille wat de betrokkenen aangaat — willen wij in het midden laten. Wij willen hier er slechts op wijzen, dat het verwijt aan de creolen voortvloeit uit wrevel over het feit, dat uit gebrek aan een zekere hoeveelheid arbeid de kolonie in haar ontwikkeling achterblijft. Maar daarbij verliest men uit het oog, dat niet een grootere hoeveelheid arbeid van de creolen hierin een ommekeer zal vermogen te brengen, maar wel de arbeid van een grootere bevolkingsmassa.

En daarom betreuren wij het dubbel, dat de Gouverneur in de Openingsrede het afgezaagd, onsociologisch oordeel heeft herhaald, inplaats van het vooruitzicht te openen op een krachtige poging om het bevolkingsvraagstuk — dat het allesbeheerschende vraagstuk voor de kolonie is — nader tot zijn oplossing te brengen".

Naar aanleiding dezer beschouwing een opmerking: vóór de dichtheid der bevolking een prikkel tot arbeiden wordt, kunnen er heel wat eeuwen verloopen. En zoolang die dichtheid er niet is, blijven de „betrekkelijk gemakkelijke levensvoorwaarden" bestaan.

Door bestrijding van „filaria en malaria" kunnen heel wat handen voor den arbeid gewonnen worden, maar Surinaamsche Besturen hebben niet het rechte gevoel voor hygiënische maatregelen.

Misschien moeten wij verbetering van den toestand verwachten van vermeerderde beschaving, die nieuwe behoeften schept, maar ook dit middel overschatte men niet in een klimaat, waar de behoeften gering zijn. Het vraagstuk van den creolen-arbeid is zijn oplossing niet nabij. Zie naar de ontmoedigende conclusie, waartoe het onderzoek leidt.

***

Naar Suriname van 27 Mei verneemt, is op de plantage Concordia (Saramacca) een kuur tegen krulloten en versteening op de cacaoboomen toegepast, welke verrassende resultaten opleverde.

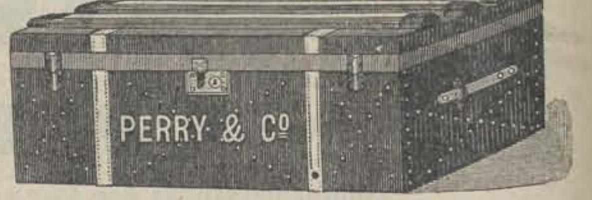
De wortels der cacaoboomen werden op ongeveer 55 c.M. (22 duim) afstands van den stam met de spade doorgesneden. Verder werd de grond van af de einden der afgesneden wortels 1½ M. (5 vt.) in het rond omgespit. De boomen zelve werden schoongemaakt en met kalipermanganaat bespoten. De resultaten waren, als reeds gezegd, verrassend. Terwijl de gronden en plantages in den omtrek slechts teleurstellingen ondervonden door versteening van vruchten, bleef dit verschijnsel zoo goed als achterwege op Concordia. De oogst is dan ook nu al ongeveer hetzelfde als die van het geheele vorige jaar, terwijl de vooruitzichten uitstekend zijn.

De gevolgde methode, waarvan de heer E. Essed B. S. de vader is, heeft ten doel door wortelverjonging en losgewerkten — dus voedzamer — grond den boom te versterken.

Curaçao.

Op 1 Juli aanst. zal het 50 jaar geleden zijn, dat de slavernij in de kolonie is afgeschaft. Evenals dit het geval was bij de 25-jarige herdenking van deze gewichtige gebeurtenis, worden plannen gemaakt tot

HAAGSCHE KUNSTHANDEL
119 NOORDEINDE 119.
Ruime sorteering GRAVUREN, in zwart en artistique hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoope tot de duurdere soorten.
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—.

MAILKOFFERS.
DEKSTOELEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT —— BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensiongeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacanties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. NELCK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS en TAILOR-MADE COSTUMES NAAR MAAT.

Behangers en Stoffeerders
Linoleums,
Tapijten,
Meubelen.
P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15b
Telefoon 6655.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2048.

De Hollandsche Nijverheid
PLEIN 12 :: DEN HAAG
BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES VOOR EIGENGEMAAKTE
Dames- en Kinderondergoederen
KINDERJURKEN, KINDERMANTELS EN KINDERHOEDEN

een feestelijke viering. Blijkens een advertentie in de plaatselijke pers heeft zich een comité gevormd tot het inzamelen van gelden om op de een of andere wijze dit feest te vieren ter eere van de nagedachtenis van Z. M. Koning Willem III.

***

Aan „de Vrijmoedige" van 22 Mei ontleenen we het bericht, dat eene industrie-tentoonstelling te Philipsburg op St. Martin N.-G. is georganiseerd door den methodisten Predikant, de heer Arthur Kirby en op den 30n April ll., den 4n verjaardag van H. K. H. Prinses Juliana in het Brich Building gehouden. Zij werd door den Hoogedelgestrengen heer Gezaghebber met eene toepasselijke rede geopend en door alle standen onzer kleine maatschappij druk bezocht. In het geheel werden er 275 voorwerpen tentoongesteld, die uitsluitend de voortbrengselen waren van plaatselijk vernuft en nijverheid. Voor de twee beste voorwerpen van elke groep werden eerste en tweede prijzen uitgereikt. Ook werden er verscheidene „eervolle vermeldingen" toegekend. Het doel, dat met deze tentoonstelling beoogd werd, was den kunstzin van de bevolking bij hare verschillende ambachten en bedrijven op te wekken".

***

Uit de door den Directeur van Openb. W. officieel in de Cur. Crt. over de maand April openbaar gemaakte weerkundige waarnemingen blijkt dat het op drie van de tien over het eiland Curaçao verdeelde observatieposten in het geheel niet geregend heeft en in de zeven overigen de regenval varieerde tusschen 3 en 17.7 m.M.

***

Hetzelfde blad deelt mede, dat in de kolonie telegrafisch bericht is ontvangen, dat de zandzuiger, die dienst moet doen bij de werken tot verbreeding van den havenmond en aanvankelijk zooveel tegenspoed op zijn reis naar Curaçao ondervond, op 18 Mei van de Kaapverdische eilanden vertrokken was, zoodat zonder verdere ongelukken waarschijnlijk thans met meer voortvarendheid de werken tot havenverbetering zullen kunnen worden uitgevoerd.

***

Nu verwacht mag worden, dat de ontginning van de St. Barbara phosphaatmijn eerlang weder ter hand zal worden genomen, kan het mogelijk onze lezers belang inbezomen te vernemen de hoeveelheid phosphaat tot dusverre uit de drie voor exploitatie geschikt gebleken vindplaatsen uitgevoerd.

Door de Aruba Phosph. Mij. werd van haar concessieterrein op Aruba sedert Aug. 1881 tot 15 Dec. ll. 505.142 ton phosphaatzure kalk verscheept. De Mij. heeft haar werkzaamheden sedert den aanvang der exploitatie geregeld voortgezet; de kleinste hoeveelheid in een kalenderjaar uitgevoerd bedroeg 5755 ton in 1895, de grootste hoeveelheid 34689 ton in 1907.

Van Klein-Curaçao is van af 1871 t/m 1888 uitgevoerd totaal 50.545 ton, daarna heeft de exploitatie stil gelegen tot 1906, waarop een hervatting der werkzaamheden plaats had, zoo dat in dat jaar, in 1908 en in de jaren 1910 en '11 nog 4795 ton werden verscheept.

De Curaçaosche Phosph. Mij. St. Barbara eindelijk heeft gewerkt van af 1875 t/m 1895, en in dien tijd totaal uitgevoerd 115.723 ton, in een vol kalenderjaar, het minst in 1892, nam. 811 ton, het meest in 1881, 19349 ton. (Handelsberichten).

***

Degenen, die uit de aanhaling uit de Openingsrede van den Gouverneur in ons vorig nummer zeker met voldoening de mededeeling omtrent het toenemen van het vreemdelingenverkeer zullen hebben vernomen, zal het met ons wel een teleurstelling zijn in de N. R. Ct. van 19 dezer te hebben gelezen:

„De Compania Anonima, de Navegacion Fluvial y Costanera de Venezuela doet de haven van Curaçao niet meer aan. De Manzanares gaat voortaan direct van La Guaira via Puerto Cabello, La Vela de Coro naar Maracaibo.

Een heel verlies voor den handel en het vreemdelingenverkeer op Curaçao.

Wat mag toch de oorzaak zijn van deze wijziging in het vaarplan?"

Met het genoemde blad zijn ook wij benieuwd naar de reden van deze blijkbaar geheel onverwachte verandering.

***

Donderdag den 16den dezer werd door de Eerste Kamer der St.-Gen. z. h. s. aangenomen het wetsontwerp tot verhooging der begrooting van Curaçao en voor hoofdstuk XI der Staatsbegrooting voor 1913 (diverse onderwerpen).

Zooals we verwachtten is de verhooging van subsidie voor het bijzonder onderwijs, ten opzichte waarvan de Minister van Koloniën in gebreke is gebleven met cijfers aan te toonen, dat deze verhooging van belang in een finantieel afhankelijke kolonie, tegen de beslissing van den Kolonialen Raad in, noodig was, niet zonder protest aangenomen. Wij scharen ons aan de zijde van Mr. van Deventer en betreuren deze beslissing.

Met denzelfden spreker juichen echter ook wij toe de gelden, aangevraagd tot uitbreiding van het domein op Curaçao, ten einde over meerdere gronden te kunnen beschikken voor den zich zoo gestadig ontwikkelenden kleinen landbouw. Wij zouden echter met Mr. van Deventer in hooge mate jammer vinden, als geschiedde overeenkomstig 't geen in de memorie van toelichting in uitzicht werd gesteld, namelijk het benutten van de nieuw aan te koopen gronden voor de reeds elders in 't genot van gouvernementsgronden zijnde pachters. De gelden, aan deze als schadeloosstelling toe te kennen, kunnen veel beter besteed worden, al was het slechts om nog meerdere domeingronden voor den werkzamen landarbeider beschikbaar te krijgen of om de bijdragen uit 's Rijks schatkist te verminderen.

De ontzettende uitgestrektheid woest liggende gronden op aan particulieren behoorende terreinen, zg. weidegronden, mogen o. i. beslist niet opnieuw vermeerderd worden met reeds, met veel moeite, met zeer veel moeite, thans in cultuur gebrachte gronden. Het verwijderen van gouvernementspachters uit de onmiddellijke nabijheid van particuliere gronden zal evenmin het verminderen van diefstal op die gronden in de hand werken. Hiertoe dienen de grootgrondbezitters hun eigendommen minder aan hun lot over te laten dan veelal plaats heeft en dient het laatste overblijfsel uit den slaventijd, het z.g.n. opwonen op de plantages, eerst tot het verleden te behooren.

***

Met genoegen heeft de Amigoe di Curaçao gezien, dat verschillende collega's, in navolging van een zekeren Juan Feurte in Listin Diario, geprotesteerd hebben tegen de willekeurige quarantaine-maatregelen, in het laatst van April door den Geneeskundigen Raad van St. Domingo genomen tegen de schepen komende van Curaçao.

Dit geschiedde om reden, dat er besmettelijke ziekte heerschte op Sta Martha (Colombia) en Curaçao met die haven een geregeld verkeer onderhoudt.

Het strekt onzen Geneeskundigen Raad, aldus de Amigoe, tot een niet geringe eer, dat aldaar een Dominikaan openlijk durft te schrijven, dat men op Curaçao nog betere maatregelen neemt dan op Sto Domingo zelf om alle besmetting te voorkomen, en dat onze autoriteiten met zooveel voorzichtigheid en ijver te werk gaan, dat Curaçao, wat zijn hygiënische voorzorgsmaatregelen betreft, door geen enkele haven in de Antillen wordt overtroffen, ook niet door de Ver. Staten van Amerika.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Al maar nieuwe vereenigingen. Volgens de Pantjaran Warta werden weer twee tokos door de Sarikat Islam te Bandong opgericht. Eén te Pasar Bawé, de „Roekoen Wangi", met een kapitaal van f 10000. Het voornemen bestaat daar nog meer tokos op te richten. Ook op andere plaatsen wordt daarmede voortgegaan. Lawang en Malang zullen spoedig volgen. Soerabaja telt reeds 30 van deze vereenigingen en tokos. Veel crediet hebben zij evenwel niet van de groothandelaren, die de Sarikat Islam op financieel gebied nog niet vertrouwen. Tot nu toe is er nog slechts één Soerabajasche firma, die aan de verschillende tokos crediet verleent en ook niet bedrogen is uitgekomen. De Sarikat Islam heeft ook een fonds opgericht van kapitaal bij overlijden, afgescheiden van de kas van deze Vereeniging. Bovengenoemd blad is evenals de Maleische pers in het algemeen vóór het bestaan van de Sarikat Islam, al is zij ook niet blind voor de excessen, die soms begaan worden en waartegen de Regeering h. i. krachtig moet optreden. De opheffing van dezen Bond zou algemeen wantrouwen jegens de Regeering bij een groot deel van de Inlansche bevolking wekken, zegt

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Telef. 1667.
PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.
ENGELSCHE HEMDEN
steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze DASSEN.
Gemaakte en Zelfbinders.

LIBERTY
VRAAGT FRANCO STALEN
VAN
ONVERSCHIETBAAR KATOEN
VOOR BLOUSES, JAPONNEN & KINDERJURKEN 78% BREED
IN 20 FRAAIE KLEUREN
Fl. 0.85 PER MTR
EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND
METZ & Co HOOGSTRAAT 10 's GRAVENHAGE
EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

BOUWT
OP
„Oud-Wassenaer",
„Groot-Hæsebroek"
- of „De Pauw". -
Inlichtingen te bekomen bij de bekende
: Kantoren. :

VOOR INDIË.
DE AANGENAAMSTE, MOOISTE EN NUTTIGSTE BEZIGHEID IS ZEKER HET FLUWEELPLETTEN EN SCHILDEREN. ONDERRICHT BIJ
Firma TENZER NOORDEINDE 139A :- DEN HAAG -:
MAGAZIJN EN FABRIEK VAN SCHILDERSARTIKELEN, VOORWERPEN OM TE BRANDEN, SNIJDEN, ENZ.
RIJK GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 Cent FRANCO INDIË.

Beide kantoren van den Woninggids
„HET WOONHUIS" verschaffen
inlichtingen terzake te HUUR en te KOOP
zijnde perceelen kosteloos.
BUREAUX:
14 Lange Houtstraat TELEFOON 3193
66 Groot Hertoginnelaan
hoek Wald. Pyrm.kade TEL. 2467
's-GRAVENHAGE
Gids met platte-grond van den Haag en Scheveningen gratis op aanvraag.

dit blad. De tegenwoordige leden zullen dan toch in het geheim werkzaam blijven en clandestiene vereenigingen vormen, die ongetwijfeld gevaarlijker zouden zijn voor de openbare rust en veiligheid. De bevolking zou daardoor ook in twee partijen verdeeld worden wat twist en strijd tusschen de Inlanders ten gevolge zou hebben. Ook onder de bestaande vereenigingen zou men vóór- en tegenstanders kunnen krijgen, hetgeen niet bevorderlijk is voor de rust van het land.

De Ploembon-school. De Pembrita Betawi maakt melding van de Inlandsche landbouwschool te Ploembon (Cheribon), die geopend werd door den resident van Cheribon in tegenwoordigheid van de assistent-residenten van Cheribon en Madjalengka, de regenten van deze regentschappen, de controleurs van het Binnenlandsch Bestuur in deze afdeelingen en tal van Europeesche belangstellenden. Voor deze gelegenheid waren van andere plaatsen overgekomen de inspecteur van het inlandsch landbouwonderwijs H. C. H. de Bie, de administrateur van het Departement van Landbouw H. G. Hoekman, de controleur Bagchus van Leuwiliang (Buitenzorg), de landbouwleeraar T. J. Lekkerkerker van Soekaboemi en W. M. Gutteling van Bandong, alsmede de landbouwadviseur van Soerabaja W. A. Zegers Rijen. Een passend opschrift voor deze school werd uitgedacht door den controleur Smith van Ploembon. Hij heeft den volgenden heilwensch in oud-Javaansch aan het front van de school doen aanbrengen: „Mengajoe bagja moelang soeta molah kisma". Mengajoe bagja beteekent in het hedendaagsch Javaansch: moega moega selamet, d.i. in dit verband: heil zij den binnentredende. Moelang beteekent onderwijs. Soeta zoon of kind in het algemeen. Molah, bewerken. Kisma, grond. In zijn geheel beteekent dus het opschrift: Opdat met succes worde bekroond het onderwijs aan de jeugd in de grondbewerking. De vier laatste woorden vormen tevens een z.g. tjondro sengkolo, een chronogram, waarbij voor elk cijfer van één tot en met tien een zeker aantal woorden worden gebruikt om een merkwaardige gebeurtenis aan te duiden. Eerstens het jaar, waarin het heeft plaats gehad, in de tweede plaats om iets toepasselijks te releveeren, wat op die gebeurtenis betrekking heeft. Dit chronogram heeft de bedoeling een jaartal in woorden uit te drukken en in dit verband nu heeft moelang de waarde van 3; Soeta van 1; Molah van 9; en Kisma van 1. Het jaartal, dat hier bedoeld wordt, is dus 3191, of volgens onze schrijfwijze 1913, aangezien de tjondro sengkolo van rechts naar links gelezen wordt. Aan deze school is een sawah-complex van ± 5 baoe verbonden, buitengewoon gunstig gelegen tusschen het schoolgebouw en den post-, tevens tramweg van Cheribon naar Kadipaten. Deze sawahs moeten dienen voor de practische opleiding van de leerlingen, tevens voor proef- en demonstratieveld. Aan de westzijde van de school staat de baleh-dessa of het gemeenteraadhuis. Voor de ontvangst van de gasten, had men voor dit gebouw een bamboeloods opgezet met groen en vlaggen versierd, die uitzicht gaf op de sawahs hierboven bedoeld, waar bij deze gelegenheid allerlei volksspelen plaats hadden. Dit is de vierde inrichting van dezen aard, die binnen korten tijd op Java tot stand kwam, n.m. Wonosobo, Soreang (Kopo), Poerworedjo en nu Ploembon. Het voornemen bestaat om ook spoedig landbouwscholen op te richten te Lawang (Pasoeroean), Pandeglang (Bantam) en Tondano (Menado). De Inlanders hebben waarlijk toch niet te klagen, zegt de Bintang Soerabaja.

Huldiging. Er heeft zich — alzoo de Pembrita Betawi — te Bandong een commissie gevormd, om de nagedachtenis van den door iedereen betreurden en geëerden Dr. Westhoff te eeren, door plaatsing van een gedenkteeken, zoo mogelijk een borstbeeld, in het Blinden-Instituut en ooglijdersgasthuis te Bandong. De commissie bestaat uit de volgende heeren: Te Bandong: Het Bestuur van het Blinden-Instituut: Mr. J. Loudon, voorzitter; Mr. J. C. Mulock Houwer, Pangeran Adipati Aria Soeria Atmadja, regent van Soemedang; Dr. C. J. A. van der Velde, G. van Houten, A. Bryan, F. A. Zuur, T. J. Jansen, Dr. G. P. Utermöhlen, F. J. H. Soesman, penningmeester, Dr. S. A. de Vries, secretaris, J. E. Folkerts, directeur van het Blinden-Instituut, Mejuffrouw A. W. Hulshoff, van het ooglijdersgasthuis, Mas Sarban id. Te Batavia: Dr. W. J. van Gorkum, Dr. W. van Lingen, Mr. J. G. Pott, Dr. J. A. Wilkens, E. A. Zeilinga. Te Solo: Jhr. W. D. van Nispen. Te Semarang: C. J. J. Soesman. Te Soerabaja: Jhr. F. W. van Styrum. Te Amsterdam: Tan Tjwan Bie.

Nieuwe Spoorlijnen. De heer Dobbe, Ingenieur bij de opname van de S.S., is te Garoet komen wonen in verband met den aanleg van spoor- en tramwegen in het Zuiden van de Preanger. Men denkt er over de Garoetlijn zuidelijk een eind door te trekken en de lijn Bandjar—Parigi via Pameungpeuk (aan de Zuidkust) te verlengen tot de Wijnkoopsbaai. Men zoekt nu naar goede tracés.

Javaansche padvinders. De officieren van het Legioen van Pangeran Mangkoe Negoro hebben te Solo een Javaansche padvinders-vereeniging opgericht. Lid kunnen worden Javaansche schoolkinderen van 12—18 jaar. De leiding berust bij de officieren van het Legioen. De bedoeling is de Javaansche schooljeugd onderlinge verdraagzaamheid en samenwerking aan te leeren, en haar door lichamelijke ontwikkeling tot hulpverleening geschikt te maken. De vergunning der ouders is noodig om toegelaten te worden. Zij krijgen elken Zondag les in exerceeren, schermen en gymnastiek. Elke maand is een contributie van 5 cent verschuldigd. Voorloopig is als voorzitter opgetreden Raden Mas Pandji Soemodarmoko, ritmeester van het Legioen, en vice-president Josowidahdo, mantri-goeroe.

Bedelaarskolonie. De in Februari j.l. te Batavia opgerichte „bedelaarskolonie" tot de opneming van behoeftige kreupelen, blinden enz., die niet in hun eigen onderhoud kunnen voorzien, valt niet erg in den smaak van de daarin opgenomen Inlanders. Zij beweren het buiten beter te hebben. Van de 20 opgenomen personen liepen er reeds 18 weer weg. De vereeniging tot wering der openbare bedelarij roept nu de hulp van het publiek in om geen aalmoezen te geven aan de bedelaars en de politie in gevallen van bedelarij terstond op de hoogte te stellen.

Strafarbeid. Te Laboean is gebleken, dat de gestraften aldaar het steenenkloppen als het aangenaamste deel van hun gedwongen arbeid beschouwen. Indertijd werd het steenenkloppen ingesteld als een middel om aan de krakalstraf een streng karakter te geven. Liever dan in de smerige modder te ploeteren ten behoeve van den Belawanaanleg, zitten zij in de werkplaatsen de harde steenen te bikken. Van twee kwaden achten zij dit nog het beste.

Gebrek aan Artsen. Te Bandjermasin wordt telkens geklaagd over gebrek aan geneeskundige hulp. Reeds in Juni van het vorige jaar werd, naar de Sinar Borneo vernam, om voorziening verzocht, doch tot dusverre tevergeefs.

WAT DE CHINEES VERTELT.

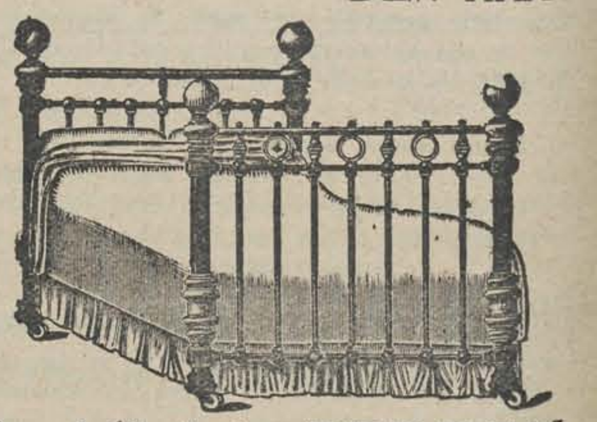
Verspreide berichten aangaande de Sarikat Islam. Lie Keng Tjoan betoogt in de Perniagan dat de Regeering goed zou doen de rechtspersoonlijkheid aan de Sarikat Islam te weigeren. Deze vereeniging heeft daartoe aanleiding gegeven, vermeent hij. Ook het geschrijf van de Oetoesan Hindia, het orgaan van de Sarikat Islam, te Soerabaja, was onaangenaam en hatelijk voor het Bestuur. Het blad — zegt men — telt reeds meer dan 10.000 abonnees. Bijna in alle huizen en in alle dessas wordt deze krant gelezen. Zij bestaat nauwelijks een jaar en heeft toch reeds grooten invloed op de Inlanders en volgens schrijver geen goeden. „Kassian die arme Inlanders, die misleid worden en daarvoor nog met hunne abonnementen de kas van de Oetoesan Hindia spekken!" Zoo schrijft hij en vervolgt: Dit blad preekt haat en heeft tweedracht gezaaid. De Inlanders worden tegen de Chineezen in de eerste plaats opgezet. Ook de Hollanders zullen later het kind van de rekening zijn. De Pewarta Soerabaja releveert den aanval der Sarikat Islammers op den heer Lammers Lisnet in de dessa Tambakredjo nabij Grissee. De toedracht mag als bekend worden aangenomen. De woedende menigte werd door haat opgezweept. Akoe tida perdoeli politie atau assistent-wedono. President Sar. Islam misti priksa ini prakara. (Ik geef niets om de politie, noch om den assistent-wedono. De president van de Sarikat Islam moet de zaak onderzoeken) was de uitroep der kerels. Aanvragen

Koninklijke
Brood- en Beschuitfabriek
LENSVELT NICOLA
VEENESTRAAT 23 DEN HAAG
LUNCHROOM
Specialiteit:
HAAGSCHE BESCHUIT
ROGGEBROOD IN BLIK VOOR EXPORT

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN, BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE PRINSESTRAAT —
TELEFOON No. 2535 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
— — GROOTE KEUZE — —
van af het beste tot het eenvoudigste.
MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

MAGAZIJN VAN:
Heeren Hoeden
EDUARD PELGER
PRINSESTRAAT 35, : : 's-GRAVENHAGE
TELEPHOON 3902.

van Chineezen om in het bezit van een revolver gesteld te mogen worden, zijn legio. Chineezen, die het binnenland ingaan, achten het noodig gewapend te zijn tegen mogelijke aanvallen van Inlanders. Hoe lang moet het nog duren, vraagt het blad, eer de Regeering hier krachtig ingrijpt? Nu schelden de Inlanders nog maar. Hun haat en afkeer tegen allen, die niet Mohamedaan zijn, Europeanen, Chineezen, bestuur en ambtenaren, wordt nu nog slechts in woorden geuit. Maar blijft deze toestand zóó voortduren, wie kan dan zeggen, of deze vijandelijkheid zich niet in daden zal omzetten. Zeker, het bestuur is nog krachtig genoeg om al die verweer den kop in te drukken, maar bloed zal er dan vergoten worden. Moet het bestuur nu echter niet zoo wijs zijn om dit te voorkomen? God geve het! De Chineesche handelaren hebben zich te Soerabaja tot de Kamer van Koophandel gewend, om het Bestuur te verzoeken de noodige maatregelen te nemen. De Sarikat Islam was wellicht in den beginne een mooie vereeniging met goede bedoelingen, maar zij is nu gevaarlijk geworden. Hetzelfde blad verneemt dat de resident van Rembang bij de Regeering een nota heeft ingediend over de Sarikat Islam, en de wijze, waarop zij in goede banen geleid zou kunnen worden. Velen denken, dat 't intusschen te laat is. De Gouverneur-Generaal heeft de nota in handen gesteld van Dr. Rinkes, adviseur voor Inlandsche zaken, om zijn gevoelen daaromtrent te kennen te geven. De suikerfabrikanten zijn ook al bij elkaar gekomen om te overwegen, welke houding dient te worden aangenomen bijaldien de Inlanders hoogere eischen gaan stellen. Veel goeds, zoo vervolgt het blad, kunt ge van de Sarikat Islam niet meer verwachten. Zij bestaat grootendeels uit onontwikkelde lieden, die elke elementaire schoolkennis missen en daarbij geheel beheerscht worden door godsdienstfanatisme bij hunne doetreding. Nogmaals: de regeering moet oppassen. Overal is nu haar Christelijke voorkeur en actie bekend. Onder den indruk van de Turksche nederlagen is gemakkelijk de fanatieke stemming en algemeene opgewondenheid op te wekken.

De Chineezen in Tangerang (Batavia) hebben besloten de petjoen-feesten niet te vieren, ter voorkoming van botsingen met de Inlanders, die anders ook aan deze waterfeesten deelnemen, maar nu door de Sarikat Islam opgezweept, een vijandige houding dreigen aan te nemen. Volgens de Sin Po komen zendelingen van de Sarikat Islam van andere plaatsen meer en meer propaganda maken. Groote beweging is daardoor ontstaan en meerdere aaneensluiting der Inlanders tegenover andersdenkenden. Elke week worden samenkomsten van meer dan 500 personen gehouden. De houding der Inlanders is daar uitdagend geworden, de Chineezen hebben zich echter tot nu toe toe niet uit hunne tenten laten lokken. Maar veel is er niet meer noodig om ook van de zijde der Chineezen een uitbarsting te doen verwachten. Op het land Batoe Tjeper van den heer Tan Liok Tjiauw zijn de Inlandsche opgezetenen zóó brutaal geworden, dat zij de padi zonder voorkennis van den eigenaar-administrateur van het veld hebben gesneden. Zij werden voor de rol getrokken (meer dan 40 Inlanders). De Chineesche toekang tjoeke van het land Kedawoeng-West, mede in Tangerang gelegen, werd door de Inlanders van dit land aangevallen en zwaar gewond (Perniagan). Veertig inlandsche werklieden van de firma „Stam en Weijns" hebben te Semarang gestaakt, opgestookt als zij werden door vier Sarikat Islammers, die bij gelegenheid van een diner voor de S. S. gestolen hadden, en deswege voor den rechter getrokken zouden worden (Perniagan).

Een Chinees had op de fiets in de gang Kantjil (Batavia) een Inlander aangereden. Door etelijke Sarikat Islammers in minder dan geen tijd omringd, werd hij gedwongen met hen mede te gaan naar den Voorzitter van de daar gevestigde afdeeling van de Sarikat Islam, die de zaak in 't reine moest brengen. Hij moest als 't ware voor een rechter verschijnen. Een arrogante en luid schreeuwende menigte, die hooge eischen stelde, vervulde de rol van Openbaar Ministerie. Hij werd veroordeeld tot een geldboete van f 5.— en de betaling van de gerechtskosten. Een Europeaan, die het gevalletje bijwoonde, meldde een en ander aan de politie.

De Inlandsche militairen zijn ook al onder den invloed van de Sarikat Islam geraakt. Een geheime order van den Legercommandant gelast een streng toezicht op de Inlandsche militairen, die eventueel van buiten af mochten worden overgehaald, om tot de Sarikat Islam toe te treden. Deze order heeft evenwel aanleiding gegeven, dat Inlanders, die tevoren niets van de Sarikat Islam af wisten, nu lid geworden zijn van deze Vereeniging (Bintang Soerabaja). Propaganda wordt ook gemaakt onder de Inlandsche matrozen, zoowel van de Koninklijke als van de gouvernementsmarine, door hen over te halen zich als lid van deze Vereeniging te doen inschrijven en den voorgeschreven eed af te leggen. Vooral in de kampong kapasan (Soerabaja), waar dikwijls een 60 à 70-tal Inlandsche matrozen te vinden zijn, wordt hard gewerkt om nieuwe leden aan te werven. Tot dusver nog zonder resultaat; zelfs is de houding der matrozen tegenover het kampongvolk eerder vijandig dan vriendschappelijk te noemen (Bintang Soerabaja).

Geprezen wordt de houding van den heer Bijleveldt, assistent-resident van Bandong, die, nauwelijks verwittigd van het bestaan van een clandestiene societeit van de Inlandsche Vereeniging Darmo Loemakso, onmiddellijk last gaf om het gebouw te sluiten. Ook verwacht men, dat de geheime opiumkitten en speelhuizen door het krachtig ingrijpen van den heer Bijleveldt spoedig zullen verdwijnen (Pembrita Betawi). Te Koeloes heeft, volgens dit blad, een verbroederingsfeest plaats gehad tusschen Sarikat Islammers en Chineezen, en wel op initiatief van den patihwedono en den Luitenant der Chineezen aldaar. Dit goed geslaagde feest mag wel als een voorbeeld voor andere plaatsen strekken, zegt het blad.

Chineesch Studiefonds. De in Holland gevestigde vereeniging Tjoeng Wah Whee, bestaande uit studeerende Indo-Chineesche jongelieden, heeft nu ook te Amsterdam een studiefonds opgericht voor hen, die niet in staat zijn zelve hunne studiekosten in Holland te betalen. Van de heeren O. G. en O. K. Khouw te Amsterdam ontving de vereeniging daarvoor f 15000 en f 1000 van den heer Tan Tjwan Bi te Malang. Nadere inlichtingen omtrent deze vereeniging en het door haar gestichte studiefonds zijn te verkrijgen bij den Secretaris van Tjoeng Wah Whee, den heer Teng Swe Hie (Boesotkade 7, Leiden) (Perniagan).

Rechtspersoonlijkheid werd verleend aan de N.V. Handelmij. Sam Hoe te Djokdja en aan id. de Culina, merk Ing Hoo te Semarang.

Te Djokdja willen de Chineezen des Zondags de toko om 1 ure sluiten. Zeven tokos zijn daartoe reeds besloten (Bintang Soerabaja).

Van Vreemde Koloniën.

Een Britsche Koloniale school.

Weer heeft een schrijver zich geroepen gevoeld, op de leemte te wijzen, die in de Britsche onderwijsorganisatie bestaat, door 't ontbreken van een koloniale school. Elk jaar, schrijft P. E. Lewin, worden duizenden jongelingen naar de overzeesche gewesten gezonden. Zij zoeken een loopbaan als ambtenaar, of in den handel, of als planter volgen, maar allen bijna zijn zij zeer onvoldoende onderlegd voor de werkzaamheden, die hun wachten, en weinig bekend met de moeilijkheden die zij te overwinnen zullen krijgen.

Na gewezen te hebben op de nieuwe invloeden op velerlei gebied, die de Engelschen tot verjongde energie moeten aanzetten, en op de mededinging van andere volkeren, die naast de Britten door geheel de wereld een arbeidsveld zoeken, maakt de schr. melding van de speciale koloniale onderwijsinstelling in Duitschland en Frankrijk, om dan op de vraag in te gaan, wat voor Engeland noodig te achten is.

Een koloniaal instituut zal in de eerste plaats zooveel mogelijk hulp verleenen aan de studenten, die een loopbaan in de landen van overzee willen zoeken, of zich op de hoogte willen stellen van de rijkdommen van 't Britsche wereldrijk. Theorie en practijk moeten hand aan hand gaan, zonder pedagogische strekking. In de tweede plaats moet het ter hulp komen aan de studenten uit de koloniën, die in Londen hun opleiding wenschen te voltooien.

Lewin meent, dat de keuze over drie vormen loopt. Het zou een geheel zelfstandige instelling

1ste Rotterdamsche
Maatschappij van verzekering tegen ongevallen
Oudehavenkade No. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING
Individueele ONGEVALLENVERZEKERING,
AUTOMOBIELVERZEKERING, Enz. Enz.
VRAAGT PROSPECTUS.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië te SOERABAIA.

VLEU- GELS.
PIA- NO'S.
KUNSTSPEL- PIANO'S.
ORG- ELS.
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.
VERHUUR.
PIANO's van f 5.— p.m. of f 50.— p.j. af.
VLEUGELS „ -8.— „ „ -80.— „ „
REPARATIE. STEMMEN.
RU- IL.
Afd. Gebruikte Instrumenten.
SPECIALE INRICHTING voor het GEREEDMAKEN voor de TROPEN.

WAROONG DJAWA
INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

„TRANSVALIA"
PRINS HENDRIKSTRAAT 74, DEN HAAG.
ONDERGOEDEREN
OOK IN ECHT JAEGER.

Telefoon H 7057.
C. P. A. NICOLAÏ
Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN
RUIME KEUZE. NIEUWSTE MODELLEN.
DUNKLERSTRAAT 33 HOEK VALERIUSSTRAAT.

J. P. KOSTER
-o- ANTIEKE EN MODERNE WONINRICHTING -o-
BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ
V. D. SPIEGELSTRAAT 2 - DEN HAAG.

VEENESTRAAT 29. - Telefoon 4105.
SPECIALE AANBIEDING:
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 36 c.M. . . . . . f 9.75
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 40 c.M. . . . . . „ 10.75
GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M., breed 50 c.M., hoog 50 c.M. . . . . . „ 11.50
GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 × 50 c.M. „ 6.25

kunnen worden, die haar eigen diploma's verleent, en buiten elk toezicht van de Universiteit staat. Ofwel, het zou als college een onderdeel van de Universiteit van Londen kunnen vormen, en zoo een nieuwe faculteit van koloniale studiën worden. De derde vorm zou zijn een aan de Universiteit verbonden leergang, waarvan ten minste een der te onderwijzen vakken geëischt zou worden bij het examen om een diploma van de Universitit te behalen. In elk geval moet de student, die zich aanmeldt, de noodige bekwaamheid hebben om een graad aan de Universiteit te kunnen behalen. Het practische moet sterk op den voorgrond treden. De cursussen zullen vier vakgroepen omvatten: tropische hygiëne, landbouw, boschwezen, handelsbotanie, handel en nijverheid, 't benutten en beschermen van de natuurlijke bronnen: mijnen, bosschen, visscherij.

Bovendien bevrelt Lewin de stichting aan van een centrale inrichting voor geschiedkundig onderzoek, ook dit in navolging van Frankrijk en Duitschland die zich aan dit onderzoek veel meer gelegen laten liggen dan Groot-Brittanië.

Een goed pleidooi, dat door de regeering en door 't Konink!. Kolon. Instit. met instemming gelezen zal worden, maar vermoedelijk niet meer zal uitwerken dan voorgaande betogen, de kwestie blijft de aandacht bezig houden!

Blank en zwart in Zuid-Afrika.

't Rapport der officieele commissie, die de vraag in studie had te nemen betreffende de aanranding van blanke vrouwen door negers, is ver van geruststellend. Het aantal der gevallen neemt in de laatste jaren zeer toe. Kwamen in 1901 elf bewezen gevallen van aanranding of poging daartoe in de Kaapkolonie voor, in 1912 was het getal tot zeventig gestegen. In Natal is de toename nog grooter en dit wordt weer overtroffen door Transvaal. De commissie schrijft 't verschijnsel in 't algemeen toe aan de vermindering van eerbied van de inboorlingen voor de Europeanen, en geeft hiervoor eenige oorzaken aan, waarvan de voornaamste wel is de omgang van negers met gedegeneerde of misdadige blanken. Deze individuen handelen vaak onder den invloed van sterken drank, waarin speciaal bij de Rand een groote handel wordt gedreven. De commissie wijst verder op de verregaande zorgeloosheid van vele blanke vrouwen, die hier tot een misdadige nonchalance wordt. Het is een gewoonte geworden den huisjongen de koffie 's morgens in de slaapkamer van de vrouw des huizes en van haar dochters te laten brengen, waar hij haar dagelijks in een staat van ongekleedheid ziet, waarin zij zich zouden schamen onder de oogen van een blanke te komen. Ook zijn gevallen vastgesteld, zij 't zeldzame, waarin blanke vrouwen de rol hebben gespeeld van „Potiphar's vrouw ten opzichte van den zwarten huisjongen Joseph".

Ter verhelping van het kwaad zal de wet strenge straffen moeten bepalen tegen elken misgreep van een zwarten man ten opzichte van een blanke vrouw, maar ook van een blanken man ten opzichte van een zwarte vrouw. Verder zal 't bestuur maatregelen moeten nemen om 't misbruik van drank bij Europeanen en neger tegen te gaan, en een beter geregeld toezicht op de Kaffers aan den Rand invoeren. Voor de verdere toekomst wordt veel verwacht van de instelling van scholen ter opleiding van inlandsche meisjes tot dienstboden, waardoor de boy als huisjongen overbodig zal worden.

Tripolis.

Italië blijft blijmoedig zijn millioenen werpen in 't Danaïdenvat aan de overzijde van de Middellandsche zee. Met 283 stemmen tegen 20 heeft de Volksvertegenwoordiging het crediet van 100 millioen lires beschikbaar gesteld voor de verdere onderwerping van Lybië. Weer maakte men zich de illusie, dat de toestand er goed vooruit gaat en met een „leve 't leger! leve Giolitti!" werden de bedenkingen, die van de uiterste linkerzijde geopperd werden, gesmoord.

De groote koloniale tentoonstelling voor 1916 in Frankrijk.

Knoopten wij de plannen voor een te Marseille in 1916 te houden koloniale tentoonstelling vast aan de herinnering, dat Oost en West het besluit zijner algemeene vergadering, betreffende een koloniale tentoonstelling in Nederland, nog heeft te verwezenlijken, thans komt 't bericht van een tusschen Parijs en Marseille getroffen accoord. De gemeenteraad van Parijs heeft, op voorstel van zijn lid Robaglia, besloten officieel deel te nemen aan de internationale koloniale tentoonstelling in 1916 te houden. Ook de Staat zal een subsidie geven. Parijs wacht op de hiervoor uit te trekken som, maar de stad schijnt 2 millioen franc te willen beschikbaar stellen. Marseille heeft voor ditmaal den voorrang aan Parijs afgestaan.

Voor het jaar 1916 heeft Nederland en onze Vereeniging, die 't initiatief zou nemen, zich de gelegenheid dus alweer laten afsnoepen. Blijven wij ook verder maar niets doen?

Wallis eiland (Oceanië) bij Frankrijk ingelijfd.

Het Fr. departement van koloniën heeft een telegram van den gouverneur van Nieuw-Caledonië ontvangen, luidende: Den 12den Juni, bij aankomst van den kruiser Kersamt, die een missie van Wallis uit Noumea terugbracht, heeft resident Brochard op dringend verlangen van den koning van Wallis en andere hoofden de eilandengroep bij Frankrijk ingelijfd, onder voorbehoud van goedkeuring door de Fransche regeering.

De minister van koloniën heeft nadere ophelderingen gevraagd.

De Philippijnen.

Een zeer zonderling verhaal is in de Japansche bladen verspreid.

Men herinnert zich Emilio Aguinaldo, de leider Philippino's, die zich vrij wilden maken van het Spaansche gezag en zich daarna aanvankelijk ook niet naar de Amerikaansche overheersching wilden schikken, maar in 1899 toch in onderwerping kwamen. Nadien hoorde men weinig meer van hem, maar nu zou hij weer in Tokio opgedoken zijn om met de Japansche regeering besprekingen te houden, aangaande het onafhankelijk verklaren van de Philippijnen.

Anderen zeggen, dat Aguinaldo meer beoogt de eilanden tot een onderdeel van N.-Amerika te maken in den trant als Canada, Australië en Nieuw-Zeeland dit zijn van 't Britsche rijk, maar bij deze zienswijze is niet te rijmen, dat hij zich tot Japan wendt, hij moest dan eerder te Washington aangeland zijn. Bij de eerste lezing zou het bezoek aan Tokio aanpassen. In 't verre Oosten trekt de spanning tusschen Japan en N.-Amerika, tengevolge van de Californische landeigendomwet, nog meer de aandacht en houdt zij de gemoederen nog meer in beweging dan in Europa. Als Aguinaldo inderdaad nog illusies heeft van een vrij Philippijnenrijk, kan de hoop op steun van Japan in dezen tijd zeker bij hem zijn opgekomen. Intusschen is reeds een derde lezing verschenen, volgens welke Aguinaldo rustig te Canitz op de Philippijnen zou zitten, maar het Artenius Ucarte, zijn vroegere luitenant, zou wezen, die te Tokio aangekomen is. Deze is minder rustig gestemd gebleven, vluchtte naar Hongkong, van waaruit hij is blijven ijveren voor de stichting van een partij der onafhankelijken. Zijn reis naar Tokio lijkt minder onwaarschijnlijk, maar daarmede is allerminst gezegd, dat hij ook eenige kans heeft bij de Japansche regeering eenigen steun voor zijn plannen te vinden.

INGEZONDEN.

Een Indisch dagblad in Nederland.

Onlangs kwam te Scheveningen, waar enkele oud-Indiërs vereenigd waren, ter sprake de mogelijkheid, door de oprichting hier ter stede van een aan Ind. belangen gewijd dagblad de belangstelling van het Nederlandsche volk in zijn Indische bezittingen op te wekken. Naar aanleiding hiervan schrijft ons D. A. H. het volgende:

„De Vereeniging „Oost en West" geeft al 13 jaar lang een Koloniaal Weekblad uit. Elk no. bevat: 1e. een hoofdartikel; 2e. onder 't hoofd „Uit de O.-I. Mail" een uitvoerig overzicht der Ind. dagbladpers; 3e. onder „Wat de Inlander zegt" vertalingen uit de zoo talrijke Maleische en Javaansche bladen, en 4e. onder 't opschrift „Wat de Chinees vertelt" vertalingen uit Chineesche (in O.-I. verschijnende) kranten en tijdschriften. Voorts 5e de rubriek „Uit vreemde Koloniën", ten 6e. Oost- en West-Ind. Literatuur Overzicht en eindelijk nog mededeelingen, Ingezonden, officieele berichten, enz.

Een ieder, die verlangend is te weten, welke in Oost- en West-Indië de vragen van den dag zijn, kan daartoe geraken door zich voor f 2.50 per jaar op 't Koloniaal Weekblad te abonneeren.

Nu zou men verwachten, dat in de eerste plaats oud-Indiërs lezers van dit Indisch Weekblad zouden zijn. Welnu, van elke honderd oud-Indiërs in Nederland gevestigd, zijn er nog geen drie, die er 20 cent in de maand voor over hebben, om op de hoogte te blijven van wat in het land, waar zij tientallen van jaren hebben doorgebracht, waar zij

DORDTSCHE BANK
'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

EN TOUT CAS

PARASOLS.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE
vestigen speciaal de aandacht op:
Een zeer mooie collectie
Witte Zomerblouses
van af f 4.—
en
Strandcostumes.

Zooeven verscheen bij J. NOORDUYN & ZOON te Gorinchem:
DE HOLLANDSCHE TAFEL IN INDIË
door Mejuffrouw N. VAN BERKUM,
Directrice Industrie- en Huish. School te Dordrecht.
3e vermeerderde druk. Ingen. f 1.50; gebonden f 1.90.

Frans van Wijk en Zonen,
24 Vlamingstraat,
DEN HAAG.
Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-Inrichtingen.

GRANDE MAISON DE MODES.
Chapeaux Garnis pour Dames et Enfants.
TELEFOON 3656.
FOURNISSEUR DE LA COUR.
Firme SPIT & Cie., PLEIN 17, hoek Heerenstraat.
LA HAYE.

De Sigaren Ex- en Import-Maatschappij
v/h. L. LANGE
LEVERANCIER VAN Z.K.H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN
Lange Voorhout 86 - 's-GRAVENHAGE
Ruime sorteering van 3, 4 en 5 Cts. Sigaren.
Specialiteit in HAVANA, MANILLA en BREMER SIGAREN.

TOKO BAHROE
Van Kinsbergenstraat 126, bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Intercomm. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

tot welstand, vaak tot rijkdom zijn gekomen, voorvalt en van wat dààr de hoofden en harten vervult.

Het volk van Nederland stelt in de Nederlandsche Koloniën even veel belang als in 't schiereiland Kamtsjatka en zelfs zijn zonen en dochteren, die naar Indië togen omdat hun Hollandsche boterham hier niet dagelijks eerst met rookvleesch en daarna met janhagel belegd kon worden en die aldaar vonden wat ze hier misten, verliezen, eenmaal teruggekeerd, heel gauw de belangstelling in zaken, die Indië betreffen.

Al stuurt men aan elken Nederlander, die lezen kan — onverschillig of hij die wijsheid in een openbare oftewel in een bijzondere school heeft opgedaan — een jaar lang een goed en smakelijk geredigeerd dagblad, uitsluitend gewijd aan de belangen van Nederl. Oost- en West-Indië, over de post gratis en franco thuis, de man zou, naar mijn innige overtuiging, onverschillig blijven. Hij heeft wel andere dingen aan 't hoofd!

Samuel Smiles heeft een fraai jongensboek geschreven, dat tot titel Self Help heeft. Hiervan een goede Maleische en Javaansche vertaling tot een uiterst lagen prijs verkrijgbaar stellen zou bevorderlijk kunnen zijn om de opleving van Ned.-Oost-Indië in goede banen te leiden.

O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.

Matriarchaat bij de Minangkabauers.

In het Nr. van 7 Juni j.l. van het veertiendaagsch blad De Vrouw geeft de heer L. C. Westenenk een kort overzicht van het matriarchaat (moederrecht), zooals dat thans nog onvervalscht in zwang is bij de Maleiers van Sumatra's Westkust.

Waar hier aan het woord is een bij uitstek deskundige, laten wij het stukje in zijn geheel hieronder volgen:

„Een kennismaking met land en volk van Sumatra's Westkust zoude te oppervlakkig zijn indien men geen kennis draagt van de zeer merkwaardige instelling van het matriarchaat.

Het verwantschapsrecht bij de Minang Kabauers is n.l. moederrechtelijk, en nergens ter wereld is het matriarchaat zòò zuiver in stand gebleven als hier.

Bloedverwanten zijn uitsluitend die personen, die over en weer verbonden zijn door middel van vrouwen, die onderling verwant zijn, — die afstammen van ééne vòòrmoeder.

De familie in uitgebreiden zin is de verzameling van al die bloedverwanten; aan haar hoofd staat de panghoeloe, het volkshoofd; na zijn dood gaat zijne waardigheid over op zijn jongeren broeder of op den oudsten neef, kind van de oudste zuster.

Verschillende van deze familie's zijn vereenigd tot een geslacht van verwanten in verderen graad, en die geslachten weder tot geslachten-unie's, die soekoe heeten. Als algemeene regel is het huwelijk in de soekoe verboden.

De familie's hebben geen eigen namen; wel is in elke familie een oud-erfelijke, beter: blijvende galar, de titel van den panghoeloe.

De kinderen volgen de bloedgemeenschap van de moeder, ook dus haar soekoe; de vader staat geheel buiten dit bloedverband. Alle kinderen uit één moeder, ook van verschillende vaders, zijn volle broers en zusters.

Kamanakan's zijn de zusterkinderen.

Een vrouw krijgt graag meisjes; zij zijn haar en de familie levenslang tot steun, daar zij als regel van hare geboorte tot aan haar dood in het familiehuis, bij haar moeder blijven.

De jongens, boven de 10 jaar ongeveer, mogen niet meer thuis overnachten, maar brengen hun avonden en nachten in grooten getale door in soerau's, particuliere bedehuizen; zij leeren er mangadji, den Koran lezen.

De man noemt het huis van zijn vrouw(en): „mijn huis", zijn familiehuis: „het huis van mijn zusters".

Bij ernstige ziekte komen de mannen en jongens terug bij moeder en zusters, het familiehuis blijft de veilige haven. Hier geldt de mooie adatspreuk: „hoe ver de reiger uitvliegt, toch komt hij bij zijn plas terug".

Het familiebezit, losse en vaste goederen, de harto poesako, zijn het onverdeelbaar eigendom van de geheele familie.

Verpanding van grond mag slechts na algemeene instemming van alle rechthebbenden en slechts in zeer enkele, bij het adatrecht omschreven gevallen, plaats hebben.

Deze gevallen doen zich voor, indien de familie geen contanten heeft voor: 1. een huwelijksfeest, 2. kosten bij overlijden, 3. herstelling van het familiehuis („adathuis"), 4. betaling van eereschuld van het familiehoofd (vervallen sinds het dobbelen volgens den Islam een slecht gebruik geworden is) en in de benedenlanden: 5. het dekken van verlies bij schipbreuk.

De oudste man uit den oudsten vrouwelijken tak is, als mamak, beheerder van het familiegoed, doch hij handelt in zaken van belang slechts in gemeen overleg met alle mondige mannen en vrouwen, waarbij de ingetrouwde mannen moeten gehoord worden; deze laatste inetelling beschermt de vrouwen en kinderen.

Individueel verworven voordeelen worden als algemeene regel na den dood van den verwerver: harto poesako zijnerfamilie.

Erfrecht tusschen individu's is bij het adatrecht niet bekend.

De erfelijke titel van het volkshoofd, en de sawah's zijn de harto poesako bij uitnemendheid.

Grond keert terug tot de familie of de nagari (dorp), die het beschikkingsrecht heeft volgens den adatregel: „de buffel staat weer op, maar de modderkuil (de grond) blijft".

Verloving wordt verbindend door panden.

Het huwelijk wordt gesloten naar den Islam, dus door een patriarchalen wali. Het huwelijk is moederrechtelijk: de man komt in huis bij zijn vrouw, al wordt hij niet ingelijfd bij haar familie.

Het matriarchaat is op economisch gebied niet een prikkel tot ontwikkeling van het individueel.

Van vrouwenleven 1813–1913.

Bij G. Römelingh en Co. te Groningen verscheen een mooi boek: Van vrouwenleven 1813—1913. Ontwikkelingsgang van het leven en werken der vrouw in Nederland en de Koloniën. Met inleiding van Jonkvrouwe A. van Hogendorp.

Van koloniale strekking zijn in dit werk de volgende hoofdstukken:

Jonkvr. H. B. de la Bassecour Caan over „De positie der Vrouw in de Christelijke Zending in Oost- en West-Indië, M. C. Kooy—van Zeggelen over „De Vrouw in onze Oost-Indische Koloniën", N. van Zuylen—Tromp over „De Idonesische Vrouw en hare Kunstnijverheid", H. Conradi over „De Koloniale Vrouw in West-Indië".

Onze Koloniale Landbouw.

Het vierde der rij geschriften van het seriewerk „Onze koloniale landbouw" is verschenen en handelt over caoutchouc. De schrijver, Dr. A. J. Ultée, directeur van het Bezoekisch proefstation, geeft eenige historische aanteekeningen, behandelt daarna de cultuur, ziekten, plagen, het tappen, de bereiding enz., om daarna met statistische gegevens te laten uitkomen, welke reusachtige afmetingen de rubbercultuur in de laatste jaren heeft genomen.

Ook het veelbesproken vraagstuk der synthetische rubber ziet schr. onder de oogen. Hij zegt er van:

„De ontdekking van kunstmatige rubber, waarnaar zoovelen jaren lang hebben gezocht, is thans een voldongen feit. En niet alleen in het laboratorium in minimale hoeveelheden, — wat al jaren geleden is gelukt — doch op grootere schaal is het product bereid. Men heeft van synthetische rubber zelfs een volledig stel autobanden vervaardigd, die de proef glanzend hebben doorstaan.

Hiermede is echter nog niet veel gezegd, het gaat er om synthetische rubber concurreerend met plantage-caoutchouc te fabriceeren, en zoo ver is men nog lang niet.

Vraagt men deskundigen, wat hunne verwachtingen zijn, dan kan men de meest optimistische en pessimistische antwoorden vernemen. Sommigen maken zich groote illusies, anderen gelooven niet, dat het ooit mogelijk zal zijn loonend synthetische rubber te maken. De toekomst zal uitmaken, wie gelijk heeft! Het probleem is echter zeer moeielijk en laat zich bijv. niet met de geschiedenis van de synthetische indigo vergelijken. En wanneer men dan nagaat, hoe lang het nog duurde, eer bij deze kleurstof de industrie de cultuur te gronde richtte, behoeft wel niet gezegd te worden, dat voorloopig voor de caoutchouccultuur van deze zijde geen gevaar dreigt".

Als leek vragen wij ons af: Waarom zegt de schr. niet even de prijsverhouding van kunstmatige tot natuurlijke caoutchouc? Wat kostte bijv. het bovengenoemd stel autobanden van synthetische rubber en hoeveel is de prijs van een stel vervaardigd uit natuurlijke?

Java een prooi des ongeloofs.

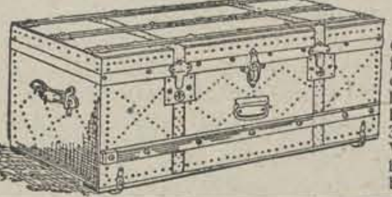
Uit een brief van Ds. K. van Dijk te Keboemen, opgenomen met bovenstaand opschrift in No. 6 van het Zendingsblad van de Gereformeerde Kerken in Nederland, knippen wij het volgende:

Het schijnt wel, dat Java eerder een prooi van het ongeloof zal worden, dan dat het Christus zal aannemen in plaats van Mohammed. Vooral in de hoogere standen wordt de invloed van den Islam niet grooter; alleen men keert zich van den valschen godsdienst af niet om den waren te omhelzen; veeleer om zich voortaan verheven te wanen boven allen godsdienst. Vooral de invloed van de Loge is tegenwoordig in de Javaansche wereld duidelijk merkbaar. Ook de vereeniging Boedi Oetama schijnt geheel onder dien invloed te komen. Op de laatste jaarvergadering van die vereeniging deed zich het verschijnsel voor, dat het geheele bestuur plotseling zijn ontslag nam, terwijl het nieuwe veel meer met een revolutionairen geest bezield schijnt te zijn. In plaats van den verstandigen en bezadigden oud-regent van Karanganjar werd tot voorzitter gekozen prins Notodirodjo van Djogja, dezelfde die als bestuurder van de Loge in een harer vergaderingen het pleit voerde voor de verdediging en bevordering van het neutrale onderwijs en die ook te Djogja een der oprichters was van de neutrale schoolvereeniging, die daar onlangs tot stand kwam naast onze vereeniging tot oprichting van Christe-

BROOD- & BESCHUITFABRIEK
„DE OUDE VETTE HEN"
bij het STADHUIS - Telef. Haag 2480
GEOPEND de nieuwe
LUNCHROOM

A. SCHARENBERG,
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.
SPECIALITEIT in
KOFFIE- en THEESERVIEZEN,
Vernikkeld, Zuiver-Nikkel, Verzilverd,
Kayserzinn enz.
Enorm groote verscheidenheid PRESENTEERBLADEN,
voor alle doeleinden en in verschillende uitvoeringen.
GLAZENBAKJES, FLESSCHENBAKJES, KARAFFENBAKJES
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electrische Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.

PRINS HENDRIKSTRAAT
141—143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL M[ij].
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42[B], boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.
TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT
— Tramhalte lijn 3 —
DEN HAAG
Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS MEUBELEN willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
- WHISKY EN GEDISTILLEERD -

lijke scholen voor Hollandsch onderwijs aan Inlanders. Voor een paar weken ontving de Djogjasche afdeeling van Boedi Oetama, waarin Prins Notodirodjo de leiding heeft, eene deputatie van den z.g. Indischen Bond, welke een propagandatocht over Java maakt. In die door de afdeeling van Boedi Oetama belegde vergadering werden zeer revolutionaire uitingen gehoord en met applaus ontvangen. Er werd b.v. gezegd, dat, als eene andere mogendheid hier zou komen om bezit van Nederland's koloniën te nemen, er geen sprake van zou zijn, dat de in Indië geborenen Nederland zouden helpen. Daar zou geen reden voor zijn. De raadslieden onzer Koningin werden daar publiek in staat van beschuldiging gesteld, en de verklaring gehoord, dat men niet voor anarchistische maatregelen zou zijn, als het niet noodig was. De vergadering sloot met een toespraak van den voorzitter van Boedi Oetama, waarin hij aan de deputatie verder een succesvollen tocht over Java toewenschte.

Korte Berichten voor Landbouw, enz.

No. 13 van den 3en jaargang der zgn. „Korte Berichten" bevat enkele bijdragen, welke bijzondere aandacht verdienen, als: De uitgestrektheid der rubbercultuur in Ned.-Indië op 1 Jan. 1913. — De handel tusschen Nederland en Ned.-Indië gedurende de jaren 1910—1912. — Een en ander omtrent Sanggé-zaad en Tengkawangpitten. — Deelneming van Ned.-Indië aan de wereldtentoonstelling te San Francisco in 1915. (Samenstelling der Commissie ter vertegenwoordiging van Ned.-Indië).

Geneeskundig Tijdschrift voor Ned.-Indië.

Afl. 2 van deel 53 van het Geneeskundig Tijdschrift voor N.-I. opent met een levensbeschrijving (met portret) van Dr. C. H. A. Westhoff, in leven directeur van het Koningin Wilhelmina-gasthuis voor ooglijders te Bandong; in gevoelvolle woorden brengt de schrijver, dr. J. A. Wilkens, hulde aan den „weldoener voor die ongelukkige menschen, wien op de een of andere wijze het licht ontnomen was".

Behalve eenige bijdragen, waarvoor alleen de vakkundige zich kan interesseeren, bevat deze afl. nog een uitvoerige studie van Dr. W. J. van Gorkom, getiteld: Ongezond Batavia, vroeger en nu. Noodzakelijkheid van een organieken stedelijken gezondheidsdienst. I. Terugblik. II. Status Praesens. III. De taak van den geneeskundigen dienst.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 24: Vaste en vloeibare brandstof, door N. Wing Easton. — Mijnbouwmaatschappij Ketahoen, door N. Wing Easton. — Gouv. Kina-onderneming, door Prof. P. van der Wielen. — Rubberplantersvereeniging te Bandoeng. — Malangsche plantersvereeniging. — Kultuurberichten (De suikercampagne op Java. — De bepaling van de grondhuur in de Vorstenlanden. — Een rubberproefstation voor Sumatra's Oostkust. Enz.). — Kleine mededeelingen (Monumenten in Deli. Enz.). — Verkeerswezen. — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 5 van het Weekblad voor Indië de volgende bijdragen: Jubileum-Kern, door W. J. Giel. — Het militaire werk tijdens den pacificatietijd, door v. N. — Adinda Karina. Een oorspronkelijk Indisch tooneelstuk (met afb.). — De misdaad in Nederlandsch-Indië (vervolg). — Indische penkrassen, door Ofoei. — Patjet. Roman uit de wereld der zaakwaarnemers en der Indische bergen (vervolg). — Atjehepisode.

Koloniale Tentoonstelling Semarang.

Eigen Haard van 21 Juni bevat een reproductie der werkelijk fraaie reclameplaat voor de Koloniale tentoonstelling te Semarang in 1914, welke plaat gratis verkrijgbaar is voor alle inrichtingen, die gelegenheid hebben haar een plaatsje af te staan. Men wende zich tot het Secretariaat van het Nederlandsch Comité, Jan van Nassaustraat 93, den Haag.

***

Ten slotte eenige titels van publicaties over Indië.

Menschen van Taninbar (met ill.), door J. F. Snelleman (Buiten, 14 Juni 1913).

De nieuwe werkplaatsen der Semarang—Cheribon Stoomtram Maatschappij (met ill.), door J. H. Müller (De Ingenieur 21 Juni 1913).

Venerische ziekten bij de Zeemacht, door L. S. A. M. von Römer en Dr. R. A. Tange. Met naschrift der Redactie (Marineblad 15 Juni 1913).

Saridjem, de kazerne-huishoudster. Roman uit het Indische concubinaat, door Si-Tamoe-Lama. Utrecht, W. de Haan.

De Tropische Natuur in schetsen en kleuren, door Dr. A. H. Blauw. Met 4 kaartjes, 35 zwarte en 28 gekleurde afbeeldingen naar opnamen van den schrijver. Uitgave van het Koloniaal Instituut, Amsterdam.

Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische cultures, opnieuw uitgegeven onder redactie van H. C. Prinsen Geerligs. Afl. 35—37. (Looi- en verfstoffen, Plantenziekten en hare bestrijding). Amsterdam, J. H. de Bussy.

Over vezelcultuur en vezelindustrie op Java (met ill.), door Prof. Dr. G. van Iterson Jr. — Uit de koloniale literatuur, door W. C. Muller (Tijdschr. voor Economische Geographie, 15 Juni 1913).

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercuur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal tijdschrift; Handelsberichten v/h Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v/h Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v/d Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging.

De **Jaarlijksche Algemeene Vergadering** der Vereeniging „Oost en West" — zoomede eene daaraan voorafgaande VERGADERING VAN HET HOOFDBESTUUR — zal gehouden worden te **Haarlem** op **19 Juli** a.s.

De waarn. Secretaris:
J. G. W. VAN DRIEL KROL.

Van het INFORMATIE-BUREAU:

De Minister van Koloniën maakt bekend, dat **vijftien jongelieden** hier te lande in opleiding kunnen worden genomen voor **ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië.**

Van hen, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, zal omstreeks half Augustus a.s. te 's-Gravenhage een vergelijkend examen worden afgenomen.

Tot dat examen zullen worden toegelaten jongelieden, die op 1 Januari 1913 den vollen ouderdom van 20 jaren niet overschreden hebben. Ingeval zich een onvoldoend aantal candidaten, die de gestelde leeftijdsgrens nog niet hebben overschreden, mocht aanmelden, zullen tot het examen òòk worden toegelaten oudere candidaten, mits zij niet ouder zijn dan 23 jaren.

De verzoekschriften om toelating tot dat examen moeten vóór of uiterlijk op 20 Juli 1913 bij het Departement van Financiën zijn ingezonden, vergezeld van: a. een uittreksel uit de geboorte-akte van den candidaat; b. een bewijs, afgegeven door of namens den burgemeester zijner woonplaats, waaruit blijkt, dat hij van goed maatschappelijk gedrag is; c. een bewijs, dat hij het eindexamen eener hoogere burgerschool met 5-jarigen cursus met goed gevolg heeft afgelegd, of een getuigschrift, hetwelk, volgens het oordeel van den Minister van Financiën, eene niet geringere algemeene ontwikkeling bewijst; (een einddiploma eener H. B. S. met 3-jarigen cursus is mitsdien n i e t voldoende); d. een bewijs van voldoening aan of voor hem, die nog niet dienstplichtig is, van inschrijving voor de militie.

Het sub c bedoelde bewijs of getuigschrift kan, zoo noodig, afzonderlijk worden ingezonden of door den candidaat worden medegebracht.

Bij het examen wordt allereerst gelet op geschiktheid voor het ambt van verificateur. Voorts wordt van de candidaten verlangd: a. eene voldoende kennis van de Nederlandsche taal, blijkende uit een juist en vaardig gebruik daarvan, zoowel mondeling als schriftelijk, en uit het voldoende begrijpen van een stuk proza of poëzie; b. voldoende kennis van de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche taal, blijkende uit de vaardigheid om een stuk proza daaruit in het Nederlandsch over te brengen en om zich daarin redelijk daarin redelijk goed uit te drukken. Net en duidelijk schrift is een vereischte. De opleiding geschiedt bij den dienst der invoerrechten te Rotterdam en duurt vermoedelijk twee jaren. Zij, die in opleiding genomen worden, ontvangen eene toelage van f 70 's maands.

Zij, die na afloop van de opleiding ter beschikking worden gesteld van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, zijn benoembaar tot adspirant-verificateur op eene bezoldiging van f 150 's maands.

Zij, die na afloop van de opleiding ter beschikking worden gesteld van den Gouverneur-Generaal van N.-I., zijn benoembaar tot adspirant-verificateur op eene bezoldiging van f 150 's maands.

Aan de uitzending is verbonden: a. overtocht als gouvernementspassagier der tweede klasse; b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 500; c. een voorloopig traktement van f 75 des maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en doorloopend totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat.

Benoembaarheid tot ambtenaar der vierde klasse wordt verkregen door een in Nederlandsch-Indië af te leggen examen, waarvoor men de bekwaamheid kan geacht worden te bezitten wanneer men met vrucht de opleiding in Nederland heeft genoten.

Ook de benoembaarheid tot ambtenaar der derde klasse en hoogere rangen hangt af van een in Indië af te leggen examen, dat eerst zal mogen worden afgelegd na vijf jaren dienst als ambtenaar der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Niemand wordt meer dan twee maal tot hetzelfde examen toegelaten.

Aan de betrekking van ambtenaar der vierde klasse is verbonden eene aanvangsbezoldiging van f 175 's maands, hetwelk door verhoogingen om de twee jaren, elk van f 35 's maands, tot f 350 's maands kan klimmen.

De bezoldiging van ambtenaar der derde klasse

Brackel & Broermann
DEN HAAG (Hoogstraat 37a, 39.
(Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleeding en Meubileering op termijnbetaling.
20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, *Voorzitter.*
ALOYS B. JANSEN, *Secretaris.*

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht.
Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.
Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR
TELEFOON N°. 2898 DEN HAAG
GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

AMERIKAANSCHE
Tandheelkundige Inrichting
Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.
GEVESTIGD:
's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK
VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ
PRINCENHAGE.
GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,
voor export en voor scheepsgebruik.
Offerte met monsters op aanvrage te bekomen.

Alleen-verkoop
„The Ringal Shoe"
C. M. DE GRAAFF
Piet Heinstraat 86 Tel. 4263 Haag

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST
ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
beveelt zich aan voor het aanleggen en onderhouden van Tuinen en Villa's.
Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

bedraagt f 400 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands, alzoo tot een maximum van f 500 's maands.

Aan den rang van ambtenaar der tweede klasse is verbonden eene bezoldiging van f 500 's maands, met twee tweejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands, tot een maximum van f 600 's maands is bereikt, terwijl de ambtenaren der eerste klasse bezoldigd worden met f 600, f 700, f 800 en f 900 's maands, welke laatste bezoldiging aan de ambtenaren der eerste klasse op f 800 's maands, middels eene traktementsverhooging van f 100 's maands wordt toegekend na drie jaar dienst in dien rang.

Zij, die uitmunten, komen in aanmerking voor plaatsing bij de inspectie der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Bij de inspectie bedragen de bezoldigingen: van adjunct-inspecteur f 500 tot f 600 's maands, het maximum te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands; van afdeelingschef-inspecteur f 500 's maands, met vier driejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, tot f 900 's maands van inspecteur van f 700 tot f 900 's maands, te bereiken door twee tweejaarlijksche verhoogingen van f 100 's maands, terwijl aan een der inspecteurs bij gebleken bijzondere geschiktheid, bekwaamheid, ijver en toewijding eene nadere traktementsverhooging van f 100 's maands kan worden toegekend, zoodat diens belol̈diging gebracht kan worden op f 1000 's maands.

De benoeming tot eene betrekking, waaraan periodieke traktementsverhoogingen verbonden zijn, geschiedt in den regel op het minimum traktement. Heeft de benoemde in eene vorige betrekking eene bezoldiging genoten gelijkstaande met of hooger dan het minimum, dan wordt de tijd gedurende welken hij in de vorige betrekking die bezoldiging genoten heeft, voor het toekennen der verhoogingen medegeteld.

De aan eene betrekking verbonden traktementsverhoogingen kunnen ter belooning van buitengewone bekwaamheid en geschiktheid, alsook in bijzondere gevallen, worden toegekend vòòr het verstrijken van de daarvoor gestelde termijnen.

Op pensioen wordt aanspraak verkregen bij eervol ontslag na een voor Indisch burgerlijk pensioen geldigen diensttijd van 20 jaren en het pensioen bedraagt dan ¼ van de hoogste gedurende 2 jaren genoten bezoldiging. Voor elk jaar langer dienst, tot een maximum van 30 jaren, wordt het pensioen voor 20 jaren dienst met 1/20 verhoogd, tot een maximum bij 30 jaren dienst van 3/8 van het hoogste gedurende 2 jaren genoten traktement, als dit niet hooger dan f 1000 's maands is. Onder den voor Indisch pensioen geldigen diensttijd telt Nederlandsche diensttijd, die geldig zou zijn voor Nederlandsch pensioen, voor de helft mede.

Ten behoeve van de pensioenen wordt 2 pct. betaald over de bezoldiging, genoten gedurende den tijd die jaar voor jaar, en 1 pct. over inkomsten, genoten gedurende den tijd, die voor de helft voor pensioen in aanmerking komt.

De gewone contributie aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, waaruit, behalve onderstand aan weezen, een pensioen aan de weduwen van die ambtenaren wordt toegelegd, gelijk staande met 16 pct. van de hoogste gedurende 2 jaren genoten bezoldiging waarover gecontribueerd werd, bedraagt thans 5 pct. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen, ten behoeve van laatstgenoemd fonds, door gehuwden 2 maanden en door ongehuwden één maand traktement. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over één maand, door ongehuwden éénmaal. Bij huwelijk één maand traktement.

Deze contributiën zijn te voldoen in termijnen.

Eene contributie in eens is in geval van huwelijk nog verschuldigd wegens verschil in leeftijd der echtgenooten, wanneer dat verschil meer dan 9 jaren bedraagt.

Niemand wordt in opleiding genomen of uitgezonden dan nadat bij onderzoek door de te 's-Gravenhage gevestigde geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën gebleken is van physieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Elk der in opleiding te nemen personen moet zich schriftelijk verbinden om de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve uit de Indische begrooting worden voldaan wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Batavia, onverwijld terug te betalen, wanneer hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar Indië vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt of wel binnen vijf jaren na aankomst op Java uit 's lands dienst ontslagen wordt om andere redenen dan welbewezen ziel- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering).

(Ned. Staatscourant van 19 Juni 1913 No. 141, waarvan exemplaren kosteloos bij het Informatie-bureau te krijgen zijn. Verder wordt nog verwezen naar het onlangs verschenen boekje van dit bureau: „No. 8. De ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Ned.-Indië", tegen toezending van f 0.22 franco verkrijgbaar bij bedoeld Informatie-bureau.

Naamlijst van nieuw toegetr. Leden.

		Contributie.
Firma V. Balma,	Amsterdam	f 2.00
G. van Os,	„	- 2.00
… talen,	Amsterdam	f 2.50
H. J. F. Borel, Ambt. v/d Chin.		
C. Ch. Berkholst, O.-I. Ambt. m.v.	„	- 2.00
M. Stibbe,	„	- 2.50
J. F. Deibert, Kapt. Kwartierm. N.-I.,	Breda (Ginneken)	- 2.50
Mevr. B. de Vries geb. Stutterheim,	's-Hage	- 5.00
J. M. de Lange, 1e Luit. Inf. O.-I. L.,	„	- 2.00
J. J. van Gorsel,	„	- 5.00
F. Borel,	„	- 2.50
J. F. Wienböcker,	„	- 2.50
S. H. W. Schill, gep. Off. O.-I. L.,	„	- 2.50
A. J. de Blinde,	„	- 2.50
G. C. W. F. Fikenscher, Cand. Ind. Ambt.,	„	- 2.00
G. Gerlach, Contr. B. B.,	„	- 2.00
Ph. A. Broekhuijsen, O.-I. Ambt.,	„	- 2.00
Mej. M. H. Marda, Onderw. N.-I.,	„	- 3.00
K. Reijnsdorff, Refer. Dep. v. Marine, N.-I.,	„	- 2.00
J. G. Robbers,	„	- 2.00
J. S. Posthuma, Dir. Nieuwe Bank,	„	- 2.00
A. C. Jaeggi, Dir. Bezoeki-tabakmij.,	„	- 2.50
A. Haring, Leeraar M.O. N.-I.,	„	- 2.00
Jhr. Mr. B. C. de Jonge, Refer. Dep. v. O.,	„	- 2.50
P. J. B. Lampe, Stenogr. 2de Kamer St. Gen.,	„	- 2.00
D. J. Apon, O.-I. Ambt.,	„	- 2.50
A. Bos, 1e Luit. Inf. O.-I. L.,	„	- 2.50
M. van Siepkamp, gep. Kapt. Inf. O.-I. L.,	„	- 2.50
Ph. Silvergieter Hoogstad, gep. Kapt. Inf. O.-I. L.,	„	- 2.50
G. G. van Kleef, pensionhouder,	„	- 2.00
Mevr. L. Burgers, pensionhoudster,	„	- 2.00
Mevr. E. G. Kleeuwen, p.houdster,	„	- 2.00
H. v. Dorssen, 1e Luit Art. O.-I. L.,	„	- 2.00
H. J. Gorter,	„	- 2.00
G. K. Koopman, Ass. Res. m.v.,	„	- 2.50
R. Hartog,	„	- 3.00
Mr. A. J. Graaf van Randwijck,	„	- 2.50
Jhr. N. Trip,	„	-10.00
J. D. Bakker, Hoofd 2de Jongensschool,	Groningen	- 2.50
Prof. Dr. I. F. van Bemmelen,	„	- 2.50
Dr. J. Bergsma, Leeraar R.H.B.S.,	„	- 2.50
Dr. E. Boonebacker,	„	- 2.50
H. H. Breuning, Lector Hoogduitsche taal- en letterkunde,	„	- 2.50
Mej. A. J. Buwalda, Onderwijzeres,	„	- 2.50
P. Eibergen, Onderwijzer,	„	- 2.50
Jansonius,	„	- 2.50
R. J. Kahrel, Theehandelaar,	„	- 2.50
Mej. A. Kiewiet de Jonge,	„	- 2.50
B. A. Kwast, Leeraar Handelssch. en 3 j. c. m. H. B. S.,	„	- 2.50
Mej. E. Kuipers, Onderwijzeres,	„	- 2.50
Dr. R. Leijds, Leeraar Gymn.,	„	- 2.50
R. Lanjouw, Leeraar Kweekschool Onderwijzeressen,	„	- 2.50
Prof. Dr. W. Mallinckrodt,	„	- 2.50
Dr. I. Mendels, Leer. a/d R.H.B.S.	„	- 2.50
P. Middel, Leeraar Burgerschool,	„	- 2.50
H. W. H. Mulder, Comm. in Effecten,	„	- 2.50
F. K. Ommen Kloeks,	„	- 2.50
Mej. M. E. A. Radersma, Leerares Midd. Meisjes Sch.,	„	- 2.50
J. Speelman,	„	- 2.50
Prof. Dr. C. A. Verrijn Stuart,	„	- 2.50
Firma J. B. Wolters, Uitgevers,	„	- 2.50
Wijnne en Barends, Cargadoors,	„	- 2.50
H. Zondervan, Leeraar H.B.S.,	„	- 2.50
A. J. Berman (Bedum),	„	- 2.50
Van Dijk, onderwijzer (Uithuizen),	„	- 2.50
Van Lessen, (Eelde bij Drenthe),	„	- 2.50
K. Zeeman, Leeraar Normaalsch. (Winschoten),	„	- 2.50
Ds. W. F. C. van Helsdingen, Cubaard,	Friesland	- 2.00
W. F. van den Broek, Heemstede,	Haarlem	- 5.00
J. B. A. Saeys,	„	- 2.00
J. H. Hilbrander,		- 2.50
H. P. Schouten, Contr. B. B.,	„	- 2.50
C. Kepper,	Hilversum	- 2.50
C. Boldingh, 1e Luit. Inf. O.-I. L.,	Hoorn	- 2.50
Mej. N. Worthington, Cand. Ind. Ambt.,	Leiden	- 2.50
F. P. A. van Gheel Gildemeester, Kapt. Inf. O.-I. L.,	Lisse	- 2.50
H. Braakman,	Rotterdam	- 2.50
Ds. I. Kortwagen,	Utrecht	- 3.00
R. W. van Duinen,	Wageningen	- 2.50
O. van Dijk.	„	- 2.00
B. J. Hagreis,	„	- 2.00
A. Hartevelt,	„	- 2.50
Dr. H. Onnen,	„	- 2.00
I. C. Kummer,	Temanggoeng	- 4.00
Maharadja Soetan Solonggoean, Koeriahoofd,	Tabangan	- 2.50
Laurents,	Ternate	- 2.50

's-Gravenhage, Juni 1913.

De Administrateur van het Weekblad:
W. VAN DER ZIJL.

MAISON DE BONNETERIE
DEN HAAG 42 SPUISTRAAT 42
Jaarlijksche Opruiming
BLOUSES, PEIGNOIRS, COSTUMES- en — ONDERROKKEN, KOUSEN, HANDSCHOENEN

DE RIJSWIJKSCHE BANK.
ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.
Commissarissen: Dr. T. BREESNEE (pres.) H. E. VAN LEYDEN. I. BÄCK.
Directie: G. J. KUNST. E. V. VAN LEYDEN.
Effecten - Coupons - Wissels
Safe-inrichting.

FABRIEKSDEPOT VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN
„DE WITTE BAZAR"
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG
TELEFOON 5141
GOEDKOOPST ADRES VOOR
UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOOR DAMES EN HEEREN.
Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.
GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT
WESSER & Co.
LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG
INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK's GASHAARDEN
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAAT 64, DEN HAAG.
VRAAGT CATALOGUS. :-: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH
Administratiekantoor en Hulpbank
's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.
CREDIET- en BANKZAKEN. ::
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN ::

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
GROENMARKT 37 - DEN HAAG
CAFÉ RESTAURANT.
DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

LISSONE & ZOON.
Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.
KANTOREN:
Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.
Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is 6603, in Amsterdam 2123.

RIJWIELEN.
DE GLORIE VAN HOLLAND.
:-: PRIJSCOURANT GRATIS EN FRANCO :-:
DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE CONDITIES
COLUMBUSSTRAAT 76. - Tel. HAAG 2643. - Kantoor 8—6 uur.
H. W. DOHNA, Civ. Ingenieur, Fabrikant.

Vereeniging OOST en WEST
Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187**, zijn van **10—12** en van **2—4** uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.
Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

- Vier dames voor pianolessen.
- Twee dames voor vioollessen.
- Een heer voor muzieklessen.
- Eene dame voor zanglessen.
- Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.
- Twee dames voor lessen in de Fransche taal.
- Een dame voor lessen in de Engelsche taal.
- Een dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.
- Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.
- Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.
- Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
- Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.
- Een dame voor schrijf- kopiëer- en vertaalwerk.
- Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.
- Een dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
- Twee dames voor het waarnemen der huishouding.
- Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
- Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
- Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	Javaansch. Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17, Den Haag,** zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.**
en
Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,**
door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 2.20** per **50 ex.** plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,**
door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 1.55** per **50 ex.**, plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17,** de Firma MARTINUS NIJHOF, **Lange Voorhout 9, Den Haag,** en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.
No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
No. VII. **De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Gebr. ten Houten
LANGE HOUTSTR. 4 DEN HAAG
TELEPHOONNUMMER 714
BEDDEN- en MEUBELFABRIEK

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 -:- DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBEHOEFTEN.
—— VULPENHOUDERS. ——

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het **gereedmaken van recepten** zoowel als voor de levering van **Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen** en **Minerale Wateren.**

te 's-GRAVENHAGE:
M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijllaardt, Groote Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122*a*.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:
J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK
B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:
J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:
H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groote Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:
I. J. van den Berg.

te WOERDEN:
W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:
A. Teepe.

Marque Deposée „Au-Condor"
LA HAYE —— PLEIN 8
PAYS BAS
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.
Dames Modeartikelen.
Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen. Alle soorten Garneeringen, enz.
Balartikelen.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.
Secretariaat: **Wilhelminastraat 105, Den Haag.**
Administratie: **Koepoortsweg 107, Hoorn.**
Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: **FELIX ORTT, Soest,** waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.
LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.
Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE" onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar.
F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents; Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme bezien van de economische en de ethische zijde, 5 cents; Drankzucht en hoe die tegen te gaan, 10 cents. — **LEO TOLSTOY.** De eerste stap, 10 cts. — Kookboek van Mevr. **VALK,** f 1.25.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER"
ELITE BIOSCOPE
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK
SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA
Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.
ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VACANT

Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN
VELP - STEEG - ELLECOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM
Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.

VRAAGT Krul's HOPJES.
VRAAGT Krul's CHOCOLADE.
VRAAGT Krul's BONBONS.

VACANT

Brengt een bezoek aan BOEATAN

Indisch Restaurant
Vereeniging „OOST EN WEST"
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telephoon 2655.
INDISCHE KOKKIE
GROOTE VERSCHEIDENHEID VAN
OOSTERSCHE GERECHTEN.
ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD, BILLIJK TARIEF.
TJOBALAH SATOE KALI, TEMTOENANTI DATANG KEMBALI
Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.
Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van : : bezorgloon. : :

GALERIES MODERNES
I. DE VRIES
DEN HAAG - Hoogstraat 4
TELEFOON 815.
SPECIALITEIT IN
GEGARNEERDE EN ONGEGARNEERDE
DAMESHOEDEN
ENORME SORTEERING BILLIJKE PRIJZEN

GROBBE = COMESTIBLES.
Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

GRANDS MAGASINS
A LA BELLE DENTELLIÈRE
156 NOORDEINDE - DEN HAAG
Echte Kanten en Kunstnaaldwerken
Bezichtiging geheel vrij ::
Geopend van Maandag tot Vrijdag
KANTEN VOOR KABAYA'S
WASCHECHTE LINTEN

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven
voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen. „Oost en West": f ....

NAAM: WOONPLAATS:

....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

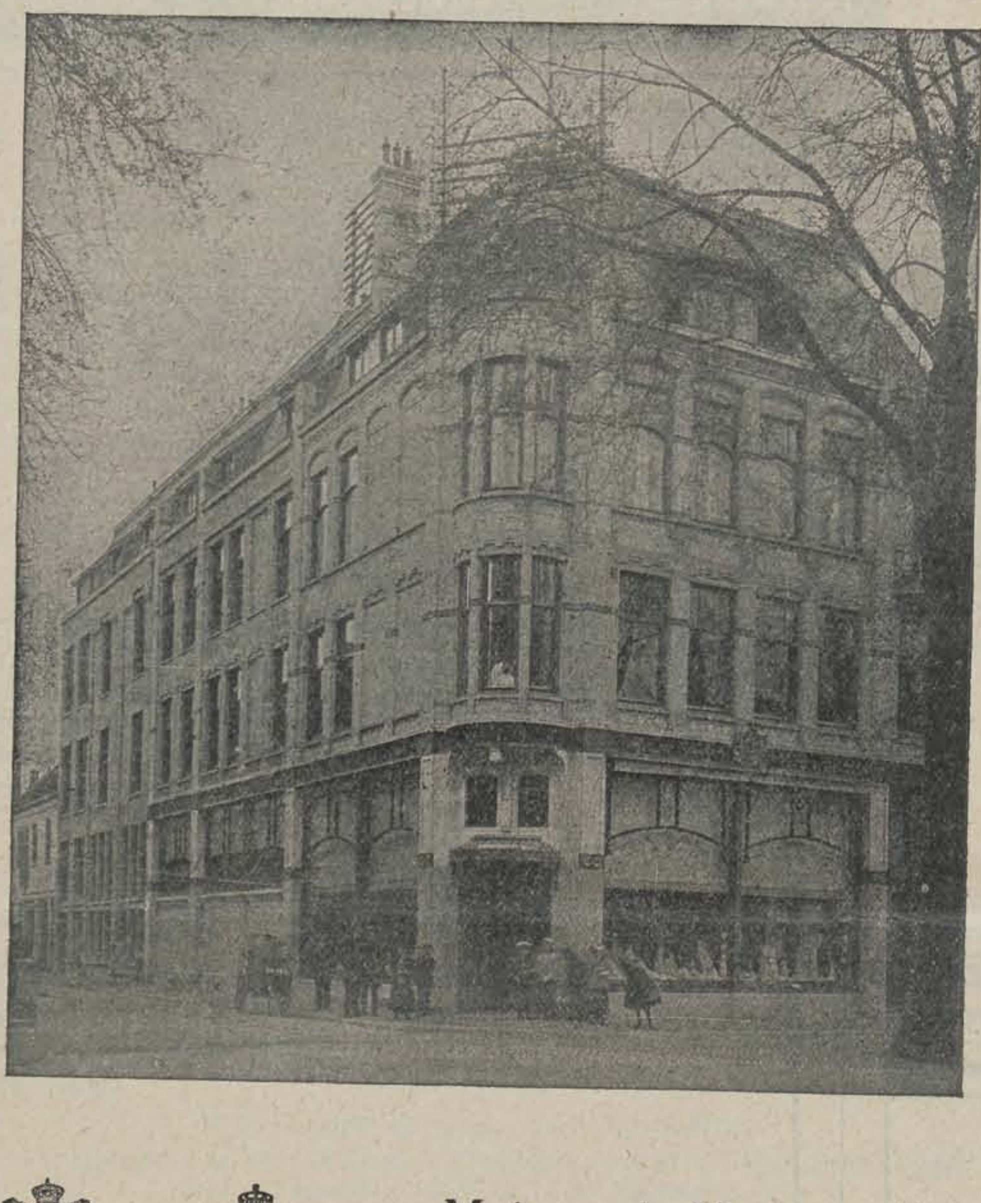
Firma J. M. J. VAN WIELIK,
Noordeinde 9 en Hartogstraat 1,
LEVERANCIERS VAN
BINNEN- EN BUITENLANDSCHE DECORATIËN EN ORDELINTEN
'S-GRAVENHAGE.

A. A. BOLT = CONFISEUR PATISSIER
HOFLEVERANCIER.
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.
ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.
Ook verkrijgbaar in „BOEATAN", Heulstraat 19.

VACANT

VACANT

NEDERLANDSCHE ELECTRISCHE OXIGENOL of NATUUR WASCH-, BLEEK- en STRIJKINRICHTING.
INGERICHT VOLGENS DE EISCHEN DES TIJDS
J. NIEUKERKE, van Diemenstraat 87.
OXIGENOL is zuurstof, vervangt CHLOOR.
Volgens Dr. FURNEÉ's Scheikundige verklaring geheel onschadelijk. Tast de Vezel van het te wasschen Goed niet aan. Ook niet schadelijk voor Gekleurde of Witte Goederen.
Apreteeren van alle soorten GORDIJNEN. Wasschen van DEKENS en SPREIEN.

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.
Specialité de SOIERIES.
Lainages, Cotons, Dentelles.
ROBES MI-CONFECTIONNÉES,
Dentelles de Bruxelles Véritables.
Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés
Compagnie Lyonnaise
9 Kneuterdijk
LA HAYE.

Gevestigd:
Mevrouw B. Swaab-de Vries
Leerares in Solozang en Stemvorming.
Valkenboschlaan 113, DEN HAAG. Telefoon 3586.
SPREEKUREN WOENSDAGS VAN 3—5 UUR.

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU
CARL KÖFFLER
'S-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.
Belast zich met:
1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
5e. het bijeenbrengen der benoodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
6e. het oplossen van onbekende wapens;
7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.
Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek".